

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА - ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

132-2-104

№ 10-1062

104

О Т Ч Е Т

на БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА за дейността ѝ
през 1959 година

59г.

-000-

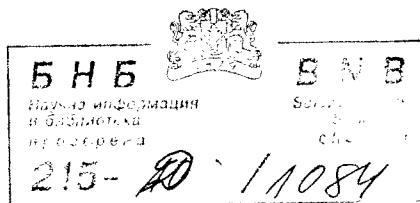
104

104 АГ-82

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА БНБ

1959 г.

Строго конфиденциално

до

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БАНКЕРСКИИ СЪВЕТ
другаря АНТОН ИГОВ

10-1063/5-60г.

Т У К

ДОКЛАД

от КИРИЛ НЕСТОРОВ, председател на
Българска народна банка

Относно: годинния отчет, баланса и
сметките за загубите и
 печалбите на българската
народна банка за 1959 г.

другарю Председател,

През отчетната 1959 година българската народна банка проведе своята дейност в обстановката на разгънатото се всенародно движение за осъществяване програмата на Партията за ускорено икономическо развитие на страната. Задачите по осъществяване на тази програма новилиха изискванията към банката. Тя трябваше да усъвършенствува средствата на контрола чрез лъжа върху дейността на предприятията, за да съдействува в максимална степен за разкриване и използуване на резервите в народното стопанство, за непрекъснато укрепване на стопанската сметка и за изпълнението на народностопанския план.

Тези основни положения бяха изходно начадо на мероприятията, които банката проведе през 1959 година. Едно от главните мероприятия бе възлагането на банковите клонове в окръжните градове на функции на ръководство и контрол върху работата на останалите банкови клонове в съответните окръзи. На управителите на тези клонове бяха дадени значителни права, осъществявани до тогава пряко от Централното управление. На управителите на останалите банкови клонове бяха разширени превата, напразни бяха и някои подобрения в кредитирането и разполаганията в народното стопанство с оглед намаляването на формализма в банковата работа и засилване на контрола върху предприятията.

Напълнението на основните задачи на банката през 1959 година са разгледани последователно по дейности, както следва:

I. БИЖКОННО-КАСОВА ДЕЯНОСТ

Развитието на паричното обръщение през 1959 година пропече в обстановката на чувствително нарастване на националния доход и паричните доходи на населението в резултат от ускореното икономическо развитие на страната. Паричните доходи на населението за 1959 година се очаква да възнесат на 29,039 милиарда лева или 12,7 на сто повече от доходите за 1958 година.

Увеличението на паричните доходи на населението, които образуват основата на националнаричния оборот, бе съпроводено с нарастване на касовите обороти на банката, а заедно с това и на количеството на парите в обръщение. Приходният касов оборот на банката се увеличи от 20,963 милиона лева през 1958 година на 24,245 милиона лева за 1959 година или с 15,7 на сто. Средногодинният размер на паричното обръщение се увеличи от   милиона лева за 1958 година на   милиона лева за 1959 година или с 14,5 на сто.

По баланса на паричните доходи и разходи на населението бе изчислено паричното обръщение в края на 1959 година да се увеличи с 300 милиона лева в сравнение с размера му към края на 1958 година. Към 31 декември 1959 година количеството на парите в обръщение достигна   милиона лева среду   милиона лева към 31 декември 1958 година. Действителното нарастване на паричното обръщение с 298 милиона лева показва, че изчисленията по баланса на паричните доходи и разходи на населението са били правилни. Тези изчисления ще залагат и занапред в основата на планирането на паричното обръщение.

През отделните тримесечия на годината измененията в паричното обръщение показваха известни отклонения от утвърдените правителствени директиви, които отклоненията отразяват и съответни отклонения в изпълнението на плана по някои показатели на държавния народностопански план.

Изпълнението на плана за емисионния резултат по тримесечия се вижда от следната таблица:

Тримесечия	П л а н		Изпълнение	
	Да се пус- нат в об- ръщение	да се изтег- лят от об- ръщение	Пуснати в обращение	Изтеглени от обра- щение
	м и л и о н и л е в а			
A	1	2	3	4
I тримесечие	240	-	213	-
II тримесечие	-	42	-	32
III тримесечие	140	-	223	-
IV тримесечие	-	79	-	106

По-голямо е отклонението от плана през третото тримесечие когато плащанията към населението за заплати и трудодни бяха в по-големи размери от предвиденото по плана, а предвидените постъпления от стокооборота не се реализираха, вследствие голямото неизпълнение на плана за стокооборота.

За правилно развитие на паричното обръщение е необходим количеството на парите в обръщение да нараства по-бавно от стокооборота на дребно, като увеличената нужда от пари за обслужване на нарастващия паричен оборот се компенсира с увеличение на скоростта на обръщението на парите. През 1959 година паричното обръщение се е развидало съобразно това изискване, като е нараснало на 114,5 на сто при нарастване на стокооборота на 117,0 на сто.

През 1958 година всеки сто лева стокооборот се е обслужвал от 10,85 лева пари в обръщение, а през 1959 година - от 10,62 лева.

През последните четири години темпът на нарастването на паричното обръщение системно напреварва темпа на нарастването на стокооборота на дребно. Постигнатото през отчетната година по-благоприятно състояние между нарастването на стокооборота, а заедно с това и на наличнопаричния оборот от една страна и нарастването на паричното обръщение от друга страна е във връзка с увеличението на скоростта на обръщението на парите през касите на банката. В сравнение с 1958 година скоростта на паричния оборот е увеличена от 10,50 пъти на 10,59 пъти. Увеличението на скоростта на паричния оборот през 1959 година е резултат главно на по-голямата равномерност в плащанията към селското население вследствие на по-редовното ежемесечно авансиране на кооператорите. Благоприятно отражение в това направление даде и по-пълното привличане свободните парични средства на селското население по линията на влогонабирането.

При установеното съотношение между нарастващето на паричните доходи на населението от една страна и паричното обръщение от друга страна, количеството на парите в обръщението през 1959 година правилно обслужващо нуждите на стопанския оборот в страната.

Върху развитието на паричното обръщение през годината оказаха влияние и някои изменения в структурата на паричните доходи и разходи на населението, които намират отражение в касовия план на банката. Това се вижда от следните данни:

Показатели	1958 година		1959 година	
	Милиони лева	Процент от общата сума на постъпленията и плащанията	Милиони лева	Процент от общата сума на постъпленията и плащанията
<u>ПОСТЪПЛЕНИЯ:</u>				
Стокооборот	13.825	72,5	15.774	71,9
Транспорт	697	4,7	973	4,4
Комунално битови услуги	531	2,8	572	2,6
Предприятия за култура и отдых	172	0,9	186	0,8
Данъци и такси	432	2,3	441	2,0
Т К З С	571	3,0	639	2,9
П.т.т.станции	1.307	6,8	2.016	9,2
Държ.спестовна каса	-	-	-	-
Други постъпления..	1.340	7,0	1.354	6,2
Всичко постъпления:	19.075	100,0	21.955	100,0
<u>ПЛАЩАНИЯ:</u>				
Заплати	11.502	59,6	12.995	58,5
Помощи и обезщетения	707	4,1	866	3,9
Селскостопански произведения	1.896	8,3	655	2,9
Т К З С	3.554	18,4	5.632	26,2
П.т.т.станции	-	-	-	-
Държ.спестовна каса	756	3,9	595	2,7
Командироъчни, стоп. операт. и др.разходи	1.101	5,7	1.294	5,8
Всичко плащания:	19.306	100,0	22.237	100,0

Основен момент в структурното изменение на паричните доходи на населението е увеличението на относителния дял на паричните доходи на селското население, в което намира израз по-високият темп за развитие на селското стопанство в програмата за ускореното икономическо развитие на страната. През 1958 година доходите на населението от продажба на селскостопански произведения и от трудодни съставлява 26,7 на сто от общата сума на плащанията по касовия план, а през 1959 година той процент е вече 29,1. Завършеното почти пълно коопериране на селското стопанство в страната обуслови по-нататъшно увеличение на доходите на населението от трудодни за сметка на чувствително намаляване на доходите му от продажба на селскостопански произведения. През 1959 година доходите на селското население от трудодни съставляват 26,2 на сто от общата сума на плащанията по касовия план, докато през 1958 година той процент е бил 18,4. Същевременно доходите от продажба на селскостопански произведения намаляват от 8,3 на сто през 1958 година на 2,9 на сто през 1959 година. Растищите парични доходи на селското население повишават изискванията към банката по регулирането на паричното обръщение, тъй като поради съществуващата сезонност в разходите на селското население, скоростта на обръщението на парите в селото е по-малка отколкото в града и възвръщането на пуснатите в обръщение пари става по-бавно и по-трудно. С оглед да се избегне задържаването на налични пари в селското население нарастват изискванията към търговията и вложено набирането на село, които трябва да се разгръщат и подобряват успоредно с нарастващето на доходите на населението.

Доходите на населението от заплати през 1959 година са нарастнали относително и в абсолютна сума по-малко отколкото доходите от трудодни, вследствие на което относителното им тегло в общата сума на плащанията по касовия план е намалено от 59,6 на сто на 58,5 на сто. Развитието на съотношението между средната работна заплата и производителността на труда за годината е благоприятно за паричното обръщение; през 1959 година средната работна заплата в промишлеността е нарастнада в сравнение с 1958 година с 4,2 на сто, а производителността на труда се е увеличила с 5,3 на сто.

Характерен момент в структурата на разходите на населението е слабото намаление в относителния дял на разходите за нестокови услуги - транспортни, комунално-битови и за културни мероприятия. При значителното нарастване на паричните доходи на населението, изостава темпът на разходите за нестокови услуги, което свидетелствува за

незадоволителна работа на предприятията за услуги на населението. От гледна точка на паричното обръщение незадоволителното разгръщане на нестоковите услуги на населението трябва да се прецени като недостатъчно използване на една голяма възможност за по-пълно привличане паричните средства на населението в касите на банката и задоволяване заедно с това на неговите разнообразни потребности. На тая възможност недостатъчно внимание обръщат и банковите клонове, като не проучват възможностите за подобряване и разширяване дейността на предприятията за нестокови услуги, не излизат с конкретни предложения в тая насока и не работят настойчиво за осъществяването им.

Стокооборотът на дребно е основният канал, по който пуснатите в обръщение пари се възвръщат в касите на банката. Непрекъснатото увеличение на паричните доходи на населението, съпроводено с повишаване на неговата култура, предявява все по-големи изисквания както към търговията, така и към промишлените предприятия, произвеждащи стоки за широке потребление. За да се осигури възможност най-пълно и бързо мобилизиране паричните доходи на населението по пътя на стокооборота, необходимо е както предприятията на леката промишленост, така и търговските предприятия решително да преустроят своята работа на базата на системно проучване на потребителското търсене, като обезпечават все по-широк и разнообразен асортимент от качествени стоки, които не само да отговарят на нуждите и изискванията на населението, но и да създават ново потребителско търсене. Необходимо е освен това да се обрне повече внимание за разгръщане на търговията в село през пролетта и лятото. С редовното ежесечно авансиране на членовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства се внася повече равномерност в получаването на доходите на селското население. Налага се и търговията да се съобрази с това ново положение и да положи повече граници за доставяне разнообразни и качествени стоки в селото и през пролетта и лятото, за да отговори на увеличените доходи на населението.

Преустроястването на държавното и стопанското ръководство, което се извърши през отчетната година, създаде съществено нови моменти в организацията на емисионно-касовата работа на банката. С обособяването на новите окръзи като административно-стопански единици се създадоха възможности да се приближи планирането и изпълнението на задачите по паричното обръщение до планирането и осъществяването стопанската дейност на предприятията на територията на окръзите. За използване на тези възможности на новосъздадените окръжни

банкови клонове се възложи задачата да планират и регулират паричното обръщение на територията на окръзите като съставят касови планове в окръжен разрез, утвърждават касовите планове на банковите клонове в окръзите, организират борбата за изпълнението на касовите планове в окръга и отговарят пред Централното управление на банката за това изпълнение.

Окръжните банкови клонове обаче не можаха да обхванат през годината здраво работата по планирането и регулирането на паричното обръщение на територията на окръзите. Възможностите за по-тесно обвързване на задачите по паричното обръщение с плановите задачи на предприятията и организацията, за по-действен контрол и въздействие от страна на банката за изпълнението на тези задачи, които се създаваха с новото административно-стопанско преустройство все още не се използват напълно.

В работата по регулиране на паричното обръщение на редица банкови клонове все още съществува не малко формалисти - правят се съвещания, заседания, набелязват се мерки, но достатъчно конкретни резултати не се получават, тъй като няма действен контрол и настояща борба за изпълнение докрай на набеляваните мероприятия. Банковите клонове все още не проучват системно възможностите за увеличаване постъпленията на налични пари чрез разширяване на стокооборота, комунално-битовите и културни услуги на населението, редко излизат с конкретни мероприятия в тази насока с цел да се установи най-благоприятно съотношение между паричните доходи и разходи на населението и да се привлекат най-пълно намиращите се в обръщение пари в касите на банката.

На тая страна от работата на банковите клонове през 1960 година ще се обврне най-голямо внимание, за да се обезпечи оперативно и резултатно въздействие върху факторите, от които зависят паричните обороти и се осигури редовното изпълнение на директивите по парично обръщение от всички банкови клонове.

II. КРЕДИТНА ДЕЛНОСТ

В изпълнение на поставената от Партията и Правителството задача за повишаване ролята на банковия контрол за разкриване и използване на резервите в народното стопанство, кредитните връзки на банката през 1959 година се разшириха значително във всички отрасли на народното стопанство. Оборотът на отпуснатите банкови заеми нараства от 105 милиарда лева през 1958 година на 144 милиарда лева през 1959 година или с 37%.

Осъществявайки кредитирането през годината, усилията на банката бяха насочени главно към съдействие на предприятията за разкриване на резервите и използването им за осигуряване изпълнението на плановете по всички показатели. За тази цел на банковите клонове бе поставена задача да вземат участие при разработването на плановете на предприятията и да дават препоръки за най-рационално използване на материалите, машините и труда, за снижаване себестойността на продукцията, за намаление разносните на обуздание, за увеличаване на натрупванията, за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства, за ликвидиране на свръхплановите, залежалите, ветърсните и ненужни стоки и материали. Бръзките на банковите клонове с предприятията се разшириха и задълбочиха. Създаде се по-тясна връзка с местните държавни, партийни и професионални органи.

Наред с разширяването и задълбочаването на икономическата работа на банковите клонове с предприятията, внесоха се и някои подобрения при кредитирането на отделните отрасли на народното стопанство с оглед да се засили ролята на кредита и банковия контрол върху предприятията, като същевременно се опрости техническата работа и се намали излишната книжнина във връзка с кредитирането на предприятията.

Развитието на кредитите в отделните отрасли на народното стопанство се вижда от следната таблица:

Остатъци на редовните и просрочени заеми

Отрасли и сектори	31.XII.1958 г.		31.XII.1959 г.		+ увеличение - намаление	
	млн.лв.	%	млн.лв.	%	млн.лв.	%
A	1	2	3	4	5	6
1. Промишленост	4.139	35,6	5.695	39,6	+ 1.556	37,6
2. Търговия....	7.012	60,4	7.643	53,2	+ 631	9,0
3. Селско стопанство.....	367	3,2	923	6,4	+ 556	151,5
4. Транспорт...	97	0,8	109	0,8	+ 12	12,4
ОБЩО....	11.615	100,0	14.370	100,0	+ 2.755	23,7

от тях:

a/ държавен сектор	8.486	73,1	12.006	83,5	+ 3.520	41,5
b/ кооперативен сектор.....	3.129	26,9	2.364	16,5	- 765	24,4

Нарастването на кредитите на 31 декември 1959 г. с 23,7% спрямо размера им на края 1958 г. се дължи главно на:

1. Увеличения обем на промишлената и селскостопанска продукция и стокооборота, както и на увеличението на изкупните цени на някои селскостопански произведения.

2. Разширяване кредитните връзки на Банката с промишлеността с въвеждане на кредитирането със заеми по оборота на всички промишлени предприятия с несезонна дейност и с въвеждането като опит на пряко кредитиране на 30 трудово-кооперативни земеделски стопанства.

Увеличението на кредитите в държавния сектор с 41,5%, а намалението им в кооперативния сектор с 24,4% е резултат главно на преустановяване дейността на районните кооперативни съюзи и базите на Централния кооперативен съюз, като дейността им изцяло се пог от новосъздадените окръжни търговски предприятия.

Успоредно с непрекъснатия растеж на промишленото производство и стокооборота през отделните тримесечия на годината, нарастваха през годината и кредитите на Банката. Това се вижда от следните данни:

Средни остатъци на редовните и просрочените заеми

/в млн.лева/

О Т Р А С Л И	1 9 5 9 Г О Д И Н А				
	I три- месечие	II три- месечие	III три- месечие	IV три- месечие	За цяла- та год.
A	1	2	3	4	5
1. Промишленост	1958 г.	3.110	3.376	3.729	4.339
	1959 г.	4.303	4.964	6.321	6.766
2. Търговия	1958 г.	6.972	7.016	7.032	7.232
	1959 г.	7.243	7.390	7.691	7.736
3. Селско стопанство	1958 г.	362	601	606	463
	1959 г.	618	1.159	1.228	1.081
4. Транспорт	1958 г.	46	58	86	100
	1959 г.	90	99	102	104
ОБЩО:	1958 г.	10.510	11.051	11.455	12.134
	1959 г.	12.254	13.612	15.342	15.687
от тях:					
a/ държавен	1958 г.	7.211	7.316	7.704	8.736
сектор:	1959 г.	9.109	11.338	12.954	13.312
b/ кооперат.	1958 г.	3.299	3.735	3.751	3.398
сектор:	1959 г.	3.145	2.274	2.368	2.375

Средномесечните остатъци само на редовните банкови заеми са нарастили от 10.825 miliona лева през 1958 година на 13.612 miliona лева през 1959 година, или с 2.794 miliona лева, което представлява 26%. Средномесечните остатъци на просрочените заеми са увеличени от 463 miliona лева на 675 miliona лева или с 31%.

От общата сума на отпуснатите редовни заеми през 1959 г. в размер на 144.063 милиона лева, не са издължени на сроковете и са отнесени в просрочие 10.593 милиона лева или 7,3%, докато през 1958 година отнесените заеми в просрочие представляват 7,6%.

И през отчетната година Банката разириваще недостатъците в работата на предприятията и изискваше мероприятия за отстраняването им, за да се осигури изпълнението на плановете им и за обезпечаване по този начин на редовното исплащане на банковите заеми. През годината на банковите клонове беше наредено да въздействуват най-активно върху предприятията за ликвидиране на свръхплановите запаси и да предотвратяват натрупването на нови такива, като се ускори обръщаемостта на оборотните средства в народното стопанство. Въпреки положените усилия от страна на Банката, при много от предприятията в отделните отрасли не бяха отстранени съществени слабости и недостатъци, поради което и относителният дял на просрочените заеми спрямо всичките заеми не беше намален.

Във връзка с извършената реорганизация за народното стопанство и създаването на окръжни банкови клонове, от второто тримесечие на 1959 година работата по съставянето на кредитните планове на банката бе decentralизирана. Докато по-рано планирането на кредитите се извършваше въз основа на заявки от министерствата и централните ведомства в национален мащаб, след създаването на окръжните банкови клонове се премина към планиране на кредитите от отделните банкови клонове по заявки от предприятията и стопанските организации. С това се създава по-тясна връзка между кредитните планове и производствено-финансовите и търговско-финансовите планове на предприятията и организацията и с плановете на отделните окръзи. По този начин в планирането се включиха кредитните инспектори от цялата банкова система, които непосредствено анализират стопанското и финансово положение на предприятията и извършват цялостния банков контрол върху тяхната дейност.

Тримесечните кредитни планове на Банката за 1959 г. и тяхното изпълнение са показани в следната таблица:

Изменение
направления
денег

1 9 5 9 Г.

Направление денег	I-го полугодие		II-го полугодие		III-го полугодие		IV-го полугодие		Итоги года млрд. руб.	Итоги года млрд. руб.		
	План	Факт.	План	Факт.	План	Факт.	План	Факт.				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A. Источники												
Соинвестирование на санатории..	1440.	1439.8	1440.0	1439.1	99.9	1440.0	1437.7	99.9	1438.0	1437.1	99.	
Соинвестирование в санатории..	1400.0	1405.1	1401.3	1270.0	1263.0	99.4	1360.0	1147.3	84.3	1600.0	1500.1	94.
Текущий счетчики...	1005.0	947.0	944.2	1290.0	1172.3	90.9	1720.0	1458.8	87.3	2829.0	1439.4	40.
Средства бюджетные...	1602.0	1460.3	91.1	1560.0	1826.1	123.4	2398.0	2324.1	96.9	1737.0	1655.7	92.
Продажи по зарубежному предприятию 1953 г. головы б-рии на бензинов. спц- с-тации и заскт. учр.-	2358.0	2356.4	99.3	2358.0	2356.1	99.9	2356.0	2356.1	100.0	2356.0	2356.1	100.
Чистая прибыль из продажи внешнегородской продукции всесоюзного резерва..	2883.0	2963.9	102.3	3224.0	3164.1	98.4	2632.0	3553.6	135.0	2864.0	3302.9	115.
Безвозмездные взносы в фонды гражданской обороны.. . .	400.0	575.8	143.6	400.0	722.2	180.5	650.0	786.2	120.1	650.0	515.5	73.
Задолженность по налогам наличными средствами..	5260.0	5261.2	100.0	5595.0	5882.5	104.8	5932.0	6743.3	143.6	6250.4	6100.0	100.
Всесоюзные:	16043.0	16116.2	100.4	17137.0	17905.4	104.3	16485.0	16375.1	103.6	16735.0	16735.0	100.
B. Направление												
Соинвестирование в санатории..	965.4	860.3	93.2	2696.7	2230.0	82.7	2231.6	2041.8	94.9	2195.1	3089.4	35.
Соинвестирование в санатории..	2423.1	2322.4	64.2	3844.9	4018.7	140.8	4018.6	4955.3	101.4	5095.6	3667.0	35.
На оплату рабочей силы..	5668.6	5414.8	60.0	444.4	4276.9	4233.4	4231.8	4175.0	40.4	4166.0	4107.0	35.
На строительство и реконструкцию..	5524.0	5367.4	127.0	4276.9	4233.4	145.1	542.1	5537.5	125.3	535.4	4715.3	4089.0
На оборотные средства..	6643.1	1543.0	103.4	893.0	1063.7	119.8	1050.6	1322.4	117.3	959.2	874.0	145.
На здание, сооружения и инвентарь..	750.2	165.8	46.4	193.6	650.0	613.5	613.5	677.0	112.8	106.8	735.1	145.
Другие затраты..	300.0	300.0	100.0	328.1	300.0	400.0	400.0	600.0	100.0	600.0	417.4	35.
Приобретенное имущество.. . . .	12960.3	939.6	13721.7	14510.0	1054.7	14510.0	14510.0	1587.4	103.6	41577.8	13370.2	35.
Другие затраты..	12955.8	3059.2	3173.9	103.9	2443.3	2395.4	99.4	3570.0	7.7	3036.2	3805.0	35.
А. Итого:	16048.0	16116.2	100.4	17137.0	17905.4	104.3	16485.0	16375.1	103.6	16735.0	16735.0	100.
Б. Итого: выручка..	12955.8	3059.2	3173.9	103.9	2443.3	2395.4	99.4	3570.0	7.7	3036.2	3805.0	35.

През отделните тримесечия на годината са допуснати незначителни отклонения от общата сума на утвърдените от Министерския съвет кредитни планове. Но отделни видове заеми обаче са допуснати съществени отклонения.

По заемите за планови запаси през всичките тримесечия не са използвани напълно планираните кредити. Неуспяването на тези заеми се дължи главно на недоставянето в срок на материали и суровини, предвидени по плана за материално-техническото снабдяване. От друга страна, някои предприятия преизпълниха плана за реализацията и снижаваха запасите в по-къси срокове от предвидените по плана. Освен това редица предприятия, поради финансови затруднения са допускали просрочени банкови заеми и не са имали право да ползват нови заеми.

По заемите за авансиране и изкупуване не са усвоени кредитите през първото и четвъртото тримесечие, а е допуснато превишението през второто и третото тримесечие. Превишението на кредитите през двете тримесечия е резултат на преизпълнение на плана за изкупуване на отделни видове селскостопански произведения - непрана вълна, кожи от едър рогат добитък, кожи от дребен добитък, сляма, пролетни картофи и други. Неизползването на кредитите през четвъртото тримесечие с 28% е главно поради неизпълнението на плана за изкупуване на редица селскостопански произведения в резултат на получените по-малки добиви в сравнение с плана. Изкупени са в по-малко: сълнчоглед - 119 хиляди тона за 262,1 млн. лева, фий - 21 хиляди тона за 52,4 млн. лева, царевица - 27 хиляди тона за 27 млн. лева, оризова арпа - 14,8 хиляди тона за 31 млн. лева, фасул - 8,2 хиляди тона за 20,4 млн. лева и други. Но се използваха всички предвидени кредити за изкупуване на тютюни, поради намаляване на плановете за изкупуване с 19,000 тона, съгласно разпореждане на Министерския съвет № 1748 от 23.X.1963 г.

При заемите по специални разпореждания през всичките тримесечия има значителни отклонения от планираните кредити. Особено големи са тези отклонения през второто и четвъртото тримесечие. Превишението на кредитите през второто тримесечие е свързано с прекърсяването на промишлените предприятия с несезонна дейност на кредитиране със заеми по оборота, на които бяха отпуснати ликвидационни заеми срещу наличните свръхпланови запаси от стоково-

материални ценности. Превишението на засмите по специални разпореждания през четвъртото тримесечие се дължи на оформени засми във връзка с извършената обезценка на стоки в търговските предприятия. Освен това през четвъртото тримесечие на някои промишлени предприятия са отпуснати допълнително засми по сината на правителствени разпореждания. Отпускането в повече на засми по специални разпореждания е извършвано от банковите касове в границите на спуснатите им допълнителни кредитни лимити, които са били освободени от други видове засми.

При засмите по стокосбората е допуснато превишение на кредитите през четвъртото тримесечие на годината с 316,3 млн. лева. То се дължи главно на неизпълнението на плана за стокосбората на дребно, който през тримесечието е изпълнен 98,9% и на неритнични доставки на стоки от промишлените предприятия.

По засмите за внос и износ е допуснато превишение на кредитите през I-то, II-то и III-то тримесечие на годината. Най-голямо е превишението на кредитите през III-то тримесечие и се дължи главно на неизпълнение на плана за износа на тютюни. ДТП "Булгартабак" е изпълнило плана за износ на тютюни седма 25%, поради отказ на съветските вносни предприятия да изкупуват договорените количества тютюни, тъй като преди това са били изнесени за СССР лошокачествени и неправилно манипулирани тютюни с произход от Ембол, Благоевград, Асеновград и Пловдив. Освен това ДТП "Булгартабак" не е успяло да осигури пазари за тютюни в капиталистическите страни, където има голямо предлагане, особено на гръцки и турски тютюни. ДТП "Индустриалимпорт" също е превишило планираните кредити, главно поради налични стоки, неизнесени в срок, неурядени вземания за доставени вносни стоки, поради липса на договори и откази за изкупуване на стоките от търговските предприятия.

При засмите по оборота е допуснато голямо превишение на планираните кредити през второто тримесечие. В изпълнение на партийно-правителствените директиви беше предвидено през това тримесечие да бъдат преведени на кредитиране със засми по оборота държавните промишлени предприятия с несезонна дейност, но при съставление на кредитния план не беше установено кой и предприятия ще се кредитират с тези засми и затова не бяха планирани необходимите кредити. Кредити бяха предвидени само за трудово-производителните

кооперации и за пробно кредитираните 7 държавни промишлени предприятия. През тримесечието обаче бяха преведени на кредитиране по оборота повечето от държавните промишлени предприятия с несезонна дейност и това доведе до превишение на планираните кредити.

Кредитната дейност на Банката в отделните отрасли на Народното стопанство е проведена както следва:

A. Промишленост

Засмите на предприятията от промишлеността и тяхното разпределение по сектори е показано в следната таблица:

Редовни и просрочени засми в промишлеността

Сектори в промишлеността	Остатъци на редовните и просрочените засми				Средни остатъци през 1959 г.					
	31.XII.1958		31.XII.1959		+увел. -намал.	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	Мяла- та г.
	млн. лв.	%	млн. лв.	%		мил. лв.	мил. лв.	мил. лв.	мил. лв.	мил. лв.
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Държавен Коопера- тивен	3898	94,2	5547	97,4	+1649	4061	4777	6126	6575	5395
	241	5,8	148	2,6	- 93	242	167	195	191	204
ВСИЧКО:	4139	100	5695	100	+1556	4303	4964	6321	6766	5599

Средномесечните остатъци на редовните и просрочените засми в държавния сектор на промишлеността са увеличени през 1959 г. в сравнение с тези през 1958 г. с 2.039 miliona лева или 61%, а в кооперативния сектор са намалели с 89 miliona лева или 43%. Общата сума на средномесечните остатъци е увеличена през отчетната година спрямо предишната с 1.950 miliona лева или 53%.

Размерите на отделните видове засми и относителният им дял в началото и края на отчетната година са показани в следната таблица:

Видове заеми в промишлеността

Видове заеми в промишлеността	Остатъци на:				
	31.XII.1958 г.		31.XII.1959 г.		+ увеличение - намаление
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	
A	1	2	3	4	5
Заеми за планови запаси	583,8	14,7	600,5	11,1	+ 16,7
" за авансиране и изкупуване.....	2503,7	63,1	3193,-	58,8	+ 689,3
" по оборота	104,1	2,6	682,-	12,5	+ 577,9
" за допъл.средногод. нормативи.....	84,3	2,1	167,9	3,1	+ 83,6
" по стокооборота...	1,6	-	0,1	-	- 1,5
" за временни нужди	40,9	1,-	69,-	1,3	+ 28,1
" по спец.разпор....	63,8	1,6	126,6	2,3	+ 62,8
" за малка механизация и ширпотреба..	36,-	0,9	104,1	1,9	+ 68,1
" за сезонни разходи	0,3	-	0,2	-	- 0,1
" по разпределянето..	553,7	14,-	494,6	9,-	- 59,1
Всичко редовни заеми	3972,2	100	5438,-	100	+1465,8
Просрочени заеми..	167,2	-	256,8	-	+ 89,6

Голямото нарастване на заемите на промишлените предприятия е резултат главно на следните причини:

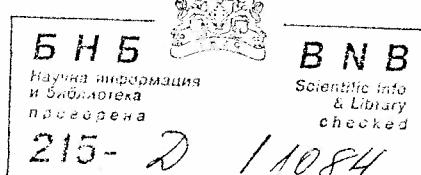
През 1959 година селскостопанската продукция нараства с 18,1% в сравнение с 1958 г. Отменени бяха задължителните държавни доставки на зърнените храни и фуражите и във връзка с това бяха увеличени изкупните им цени. Освен това, наличностите от зърнени храни, фуражи, сълнчоглед и оризова арпа на 31.XII.1958 г. превишаваха наличностите в началото на годината общо със 152 хиляди тона. В резултат главно на това, на 31.XII.1959 г. изкупвателните предприятия и предприятиата от хранителната промишленост останаха задължени към Банката срещу отпуснатите им заеми за авансиране и изкупуване 689,3 милиона лева повече в сравнение с 31.XII.1958 година.

Това се отрази върху размера на отпуснатите от банката заеми за изкупуване на зърнените храни. Тези заеми се увеличиха още и вследствие нарастването на преходните остатъци от зърнени храни и фуражи, оризова ерица и същичоглед общо с 152.335 тона.

До началото на отчетната година със заеми по оборота се кредитираха трудово-производителните кооперации, а като опит от няколко години се кредитираха с този заем и 7 държавни промишлени предприятия. През 1959 г. във връзка с ускоряване икономическото развитие на страната се наложи да се използува кредитът като средство за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства и освобождаване на допълнителни ресурси за строителството в страната. За това през годината се въведе кредитиране по оборота на всички държавни промишлени предприятия с несезонна дейност, с изключение на промкомбинатите и предприятията от добивната промишленост. От общо 340 предприятия с несезонна дейност бяха прекъръглени на кредитиране по оборота 326, като останалите 14 предприятия не се преведоха на кредитиране с този вид заем, поради тяхното им финансовое положение.

Главно вследствие на този нов начин на кредитиране, заемите по оборота нараснаха през годината от 104.1 млн. лева на 682 млн. лева в края на годината или с 577.9 млн. лева. Това са оборотни средства, с които банката участва в нормативите на предприятията. Заменените с банков кредит оборотни средства на предприятията бяха върнати на бюджета.

В тясна връзка с разширяване кредитирането със заеми по оборота се намират ликвидационните заеми срещу свръхплановия запаси от производствени материали, незавършено производство и готова продукция, отпуснати на предприятията с несезонна дейност, за да се отстранят финансите им затруднения и се създадат нормални условия за кредитиране по оборота. Отпуснатите ликвидационни заеми, показвани в таблицата като заеми по специални разпореждания, възлизат към края на годината на 36 милиона лева. Тези заеми са насочени за издължаване съобразно представените от предприятията мероприятия за ликвидиране на свръхплановите запаси, като крайният срок за тяхното издължаване е 30 дни 1960 година.

От досегашния кратковременен опит на кредитиране със заеми по оборота може да се констатира, че много от кредитирани предприятия с този заем подобряват работата си и благодарение на засиления банков контрол намаляват свръхплановите запаси и не допускат натрупването на нови запаси. От друга страна се констатира, че някои предприятия продължават да са в тежко финансов състояние и не подобряват работата си, макар и да се кредитират по оборота. Главните причини за това са: неритмичност на доставките, чести изменения на производствената програма без координиране на тези изменения с плана за материално-техническото снабдяване, несвоевременно заплащане на готовата продукция от страна на купувачите и особено от инвеститорите и други.

За по-пълното използване на съществуващите производствени мощности в предприятията, за своевременното внедряване на рационализаторски предложения и за бързото решаване на някои техни места в производствените процеси, важно значение имат засмите за малка механизация и ширпотреба. През отчетната година се разшири кредитирането със заема за малка механизация и ширпотреба, като се премахнат ограниченията в размерите на отпусканите засми за ширпотреба. Разшириха се обектите на кредитиране, като се определиха по-едри икономически Групи, вместо съществуващите по-рано конкретно определени от банковите инструкции мероприятия за подобряване на механизацията и съществуващата техника. Удължи се срокът на засмите от една на две години от датата на внедряване на механизацията, а максималният срок за внедряването на мероприятията се увеличи от три на шест месеца.

Знесените подобрения в кредитирането със засмите за малка механизация и ширпотреба и широкото разясняване на тяхното значение за пълното използване на наличната техника, доведоха до по-широко използване на засмите от повече предприятия. През отчетната година засмите в промишлеността са увеличени от 36 милиона лева на 104,1 милиона лева или с 68,1 милиона лева и съставляват 78% от всичките засми за малка механизация и ширпотреба към 31 декември 1959 година. През 1959 година банката е отпускала засми на предприятията от всички отрасли за 205,4 милиона лева, а само на промишлените предприятия 165,8 милиона лева.

Въпреки големият икономически ефект от заемите за малка механизация и през отчетната година не се използваха напълно предвидените лимити за тези заеми в кредитния план на Банката. Неизползването им се дължи главно на това, че предприятията не могат да се снабдяват своевременно с необходимите материали, машини и съоръжения за внедряването на планираните мероприятия. От друга страна, не са редки случаите за забавяне на строителните и монтажните работи от строителните организации. Но известна степен кредитите не са използвани и поради отпадане на някои обекти, които по същество не са мероприятия, подлежащи на кредитиране. Други мероприятия не са били добре проучени и затова впоследствие отпадат.

При кредитирането със заемите за малка механизация и ширпотреба се допускат някои слабости, по-главните от които са:
а/ в много случаи банковите клонове са разрешавали заемите без достатъчно проучване на икономическия ефект, който действително може да се получи от внедряваните механизации, поради което понякога е допуснато кредитиране на стопански неоправдани мероприятия;
б/ при разрешаването на заемите банковите клонове не винаги проверяват дали предприятието е осигурило необходимите материали за цялостното внедряване на механизацията, вследствие на което се е налагало да се продължават сроковете за внедряването на механизацията; в/ в някои случаи банковите клонове са разрешавали заемите да се използват за обекти, които е трябвало да бъдат предвидени в плана за лимитните капитални вложения.

Б. Търговия

През отчетната година относителният дял на кредитите в търговията спрямо всички кредити в народното стопанство е намалял от 60,4% към 31.XII.1958 г. на 53,2% в края на 1959 г. Същевременно кредитните вложения в търговията нараснаха с 631 млн. лева или с 9% спрямо 1958 г.

Развитието на кредитите в търговията през 1959 г. се вижда от данните в следната таблица:

Редовни и просрочени заеми в търговията

Сектори в търговията	Остатъци на редовните и просрочените заеми			Средни остатъци през 1959 година							
	31.XII.58	31.XII.1959	+увел. -намал.	I	II	III	IV	Цяла год.			
				млн. лв.	%	милони лева	милони лева	милони лева			
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Външно търго- вия											
Вътрешна:											
/ държавна	622	8,9	793	10,4	+ 171	829	795	942	1022	895	
/ кооперат.	3715	53,-	5364	70,2	+1649	3956	5465	5572	5365	5089	
ВСИЧКО:	2675	38,1	1486	19,4	-1189	2458	1140	1177	1349	1531	
	7012	100	7643	100	+ 631	7243	7390	7691	7736	7515	

Нарастването на заемите в търговията се дължи главно на увеличаване обема на вноса и износа и на нарастване на стокооборота. Увеличението на заемите в държавния сектор с 1.649 млн. лв. и намалението им в кооперативния сектор с 1.139 млн. лева е резултат на извършената реорганизация в търговията във връзка с новото административно и стопанско устройство на страната. По силата на №6-то постановление на Министерския съвет от 17.II.1959 г. престанаха да съществуват от 1 март 1959 г. районните кооперативни съюзи и търговските бази на НИС, като тяхната дейност се прехвърли на новосъздадените си ръкни търговски предприятия.

Средномесечните остатъци на редовните и просрочените заеми във външната търговия са нараснали от 363 млн. лева през 1958 г. на 695 млн. лева през 1959 г. или с 532 млн. лева. Голямото увеличение на заемите, ползвани от вносно-износните предприятия, се дължи на нарастването на стокообмена през 1959 г. с 42,4 спрямо стокообмена през 1958 г. Съществена причина за това увеличение е и изменението ред за получаване на дотациите от бюджета за извършения износ. До края на м. октомври 1958 г. дотациите се предоставяха авансово на износните предприятия, а по силата на разпоредение № 1716 от 12.XI.1958 г., на министерския съвет, от 1

ноември 1958 г. дотациите се получават през следващия месец след представянето на месечните баланси на предприятията.

От началото на отчетната година се изменя системата за кредитиране на търговските предприятия с оглед да се опрости работата в Банката и предприятието по ползването на заемите и да се засили въздействието чрез кредита върху изпълнението на плана за стокооборота, както и за предотвратяване на трупането на нетърсени от населението стоки. За тази цел се внесоха следните по-съществени промени в принципните положения по кредитирането на търговията:

а/ издължването на заемите се извършва съобразно плана за стокооборота, вместо събирането на заемите според средната планова обръщаемост на стоките, както беше до 1.1.1959 г.

б/ даде се право на банковите клонове да отказват изплащането с кредит на стоки, които не се тъсят от населението и задекават в търговските предприятия;

в/ опрости се техническата работа по кредитирането и се намали броя на заемите, като се сляга в една специална заемна сметка по стокооборота досегашните заеми по стокооборота, заемите за планови запаси, заемите за временни нужди.

Планът за стокооборота през 1959 година е изпълнен 94,5%, като са продадени стоки с 18,2% в повече в сравнение с продажбите през 1958 година. Поради неизпълнението на плана за стокооборота от предприятието в почти всички окръзи, за да се даде възможност на предприятието да работят при нормални условия, новият начин на кредитиране в търговията се приложи с известни отклонения: вместо заемите да се отнасят в просрочие в пълния размер на неизпълнението на плана за стокооборота или за сумата на образуваните свръхпланови запаси, в просрочие се отнасяха само явилите се необезпечени заеми и натрупани свръхпланови запаси, но не поради неизпълнение на плана за стокооборота.

Зидове заеми в търговията:

Зидове заеми	Остатъци на:				
	31.XII.1958 г.		31.XII.1959 г.		увеличение изменение
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	
A	1	2	3	4	5
Заеми за планови запаси	510,3	11,6	1322,6	17,6	+512,3
* по стокооборота	3836,5	55,8	4710,4	62,6	+873,6
* по спец.разпореждания	951,-	13,8	55,9	0,7	-895,1
* за временни нужди	17,5	0,3	-	-	- 17,5
* за авансиране и изкупуване	325,7	4,7	469,2	6,2	+143,5
* по вноса и износа	542,0	7,9	734,5	9,8	+191,6
* по оборота	1,7	-	1,1	-	- 0,6
* за сезонни разходи	1,2	-	-	-	- 1,2
* за малка механизация и ширп.	3,3	-	18,9	0,3	+ 15,6
* среду стоки за комис.прод.	1,1	-	0,4	-	- 0,7
* по разплащанията	390,3	5,7	208,1	2,8	-182,2
Всичко редовни заеми	6061	100	7521,1	100	+639,3
Просрочени заеми	130,7	-	122,-	-	- 8,7

За доставката на текущи и планови стокови запаси по заемите за планови запаси, по стокооборота, по специални разпореждания и за временни нужди търговските предприятия на едро и на дребно от вътрешната търговия са ползвали банков кредит в началото на годината 5.615,6 млн.лв., а в края на годината този кредит е наречен на 6.009,3 млн.лева или с 473,3 млн.лева, т.е. с 8% увеличение. Това увеличение на заемите в търговията е резултат главно на следните причини: а/ увеличаване на стокооборота през 1959 година в сравнение с 1958 година с 18,9%; б/ извършени надлишкови доставки от някои окръжни търговски предприятия без съответно преизпълнение на плана за стокооборота, поради

което са натрупани свръхпланови запаси; в/ неритмично изпълнение на плана за доставките от промишлеността, поради което в търговските предприятия са получавани стоки преди или след като нуждите от тях са преминали; г/ изкупени са в края на годината по силата на 252-то постановление на Министерския съвет от 3.XII. 1959 г. стоки, които не се търсят от населението и са били отказанни през годината от търговските предприятия /радиоапарати "Орфей", велосипеди, мотоциклети "Балкан" и други/; д/ натрупване на свръхпланови стокови запаси, поради неизпълнение на плана за стокооборота през изтеклата година. При план 22.800 млн. лв. е реализиран стокооборот за 21.600 млн. лева.

B. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Развитието на редовните и просрочените заеми в селското стопанство и разпределението им по сектори е както следва:

СЕКТОРИ	Остатъци на:				Средни остатъци през 1959 година					
	31.XII.58г		31.XII.59		+увел. намал	I тр.	II трим.	III трим.	IV трим.	Цяла- год.
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	м и л и о н и л е в а					
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Държавен	154	42	193	21	+ 39	173	212	212	246	211
Т К З С	213	58	730	79	+517	445	947	1016	835	810
Всичко:	367	100	923	100	+556	618	1159	1228	1081	1021

Увеличени са главно заемите на ТКЗС. Докато заемите на държавните земеделски стопанства на 31.XII.1959 г. са увеличени спрямо края на 1958 г. с 25 % заемите на ТКЗС са нараснали 2,4 пъти. Средномесечните остатъци на заемите през 1959 г. спрям размера им през 1958 г. са нараснали: на държавните земеделски стопанства от 201 на 211 млн. лева или само с 10 млн. лева, а на ТКЗС - от 313 млн. лв. на 810 млн. лева или повече от 2,6 пъти.

През отчетната година Банката провежда редица мероприятия за подпомагане на ТКЗС с кредит и за засилване на контрола върху тяхната дейност. По-главните нови положения в това отноше-

ние са следните: а/ за да се осигурят средства за редовно месечно авансиране на кооператорите по предложение на Банката се издава 66-то постановление на Министерския съвет от 17 април 1960 година. С постановлението се нареди да се наделят до 60% от постъпленията на ТКС в специална текуща сметка за авансиране на кооператорите; б/ със същото постановление се възлага на Банката да проведе в никояко степенства опити за пряко кредитиране на ТКС за всички производствени разходи, включително и за авансиране на кооператорите за изработените трудодни. В изпълнение на постановлението, Банката съвместно с Министерството на земеделието и горите и Българската академия на науките извърши опитно кредитиране в 32 стопанства. От извършените проучвания на резултатите от опитното кредитиране се констатира, че то дава възможност за изучаване организацията и икономиката на стопанствата, усилва се ежедневния контрол за изпълнението на плана за приходите и разходите, отстригват се възможностите за нецелево ползване на средствата. На основа на досегашните положителни резултати от този начин на кредитиране, през 1960 година опитът ще бъде разширен в около още триста стопанства; в/ за да се осигури реалното авансиране на кооператорите и за предотвратяване на финансовите затруднения на стопанствата, с 259-то постановление на Министерския съвет от 10 декември 1960 г. се разпореди, всяка година, след като се добие ясна представа за изгледите от реколтата, към края на август за зърнопроизводителните райони и към края на септември за останалите райони, Банката съвместно с ТКС и окръжните народни съвети да извършват оценка за изпълнението на производствено-финансовия план и очаквания размер на доходите на заплащане труда на кооператорите. Със същото постановление се разпореди на банковите клонове да участват активно при съставянето и утвърждаването на плановете на ТКС от окръжните народни съвети; г/ за да се улеснят разплащанията на стопанствата с членовете-кооператори за отработените трудодни, Банката кредитира со изключение стопанствата в края на годината среду незавършено производство и готова продукция, състояща се от животни за узряване, овощи и леков материали за собствени нужди, надпланови количества от бураци и други селскостопански произведения.

X

X X

И през отчетната година Банката положи системни усилия за подобряване стопанското и финансово положение на предприятията и за премахване на причините, които водят до възникване на просрочени задължения.

В редица случаи банковите клонове са въздействували на предприятията и са допринесли за подобряване на работата. Но има и случаи, при които банковият контрол и въздействие не са отстранили недостатъците в предприятията и не са предотвратили причините за пораждане на просрочени задължения.

Размерите на просрочените заеми и просрочените платежни документи, разпределени по отрасли на народното стопанство, се виждат от следната таблица:

Пресрочени заеми и пресрочени платежни документи

/мили.лева/

Отрасли	Фактически остатъци на пресроч.заеми		Средномесечни остатъци през:									
	31.XII 1968 год.	31.XII 1969 год.	1968 год.				1969 год.					
			Пресроч.заеми	документи	в сроч.срок.	в сроч.срок.	Пресроч.заеми	документи	в сроч.плат.	в сроч.плат.	к ч	к ч
Промишленост												
Държавна	160	244	236	152	388	51,3	299	167	466	47,9		
Кооперативна	17	13	37	30	67	6,9	34	33	67	6,9		
Всичко:	167	257	273	162	458	60,2	333	200	533	54,8		
Търговия												
Държ.-външица	63	28	32	30	62	8,2	41	-	41	4,2		
Държ.-вътрешна	43	67	62	25	94	12,4	139	76	215	22,1		
Кооперативна	25	10	45	25	70	9,3	36	25	60	6,2		
Всичко:	131	122	146	80	236	29,9	215	101	316	32,6		
Селско стопанство												
Държавен сектор	24	7	17	4	21	2,6	7	3	10	1,0		
Т К С	19	26	14	11	25	3,3	44	50	94	9,7		
Всичко:	43	33	31	15	46	6,1	51	53	104	10,7		
Транспорт												
ОТХО	7	5	13	16	39	8,8	6	13	19	2,0		
	348	417	463	293	756	100	605	367	972	100		
От тях:												
а/ държ.сектор	267	363	367	227	594	70,6	492	259	751	77,3		
б/ кооп. "	61	49	96	66	162	21,5	113	108	221	22,7		

Средномесечните остатъци на просрочените заеми през 1959 г. са нараснали със 142 млн.лева спрямо размера им през 1958 г. фактическите остатъци на просрочените заеми на 31.XII. 1959 г. са увеличени в сравнение с края на 1958 г. с 69 млн.лева. Сравнително по-малкото нарастване на фактическите остатъци спрямо средномесечните остатъци на просрочените заеми се дължи на голямото намаление на тези заеми в края на годината, главно поради ускорената реализация през последния месец на годината, разплащанията към предприятията с бюджетни средства и отпуснати заеми от Банката по правителствени разпореждания и за временни нужди.

Средномесечните остатъци на просрочените платежни документи са увеличени през отчетната година спрямо размера им през 1958 г. със 74 млн.лева.

Относителният дял на средномесечните остатъци на просрочените заеми към общия размер на всички редовни и просрочени заеми показва малко увеличение – от 4,1 % през 1958 г. на 4,2 % през 1959 г. Същевременно относителният дял на фактическите остатъци на тези заеми от 3 % на 31 декември 1958 година намалява на 2,9 % на края на 1959 г.

Най-големи просрочия по заемите и платежните документи има в промишлеността. Особено големи размери на просрочие има при предприятията от машиностроенето, където в края на годината размерът им е 47 млн.лева и представлява 24 % от всички ползвани заеми от тези предприятия; при предприятията от електропромишлеността просрочените заеми се – 43 млн. лева и заемат 37 % от всичките им заеми; при металообработването съответно 14 млн.лв. и 23 %. Главните причини за лошото финансово състояние на редица промишлени предприятия и оттам допускането на просрочени заеми и просрочени платежни документи са: наличие на големи количества свръхпланови запаси от материали, суровини и готова продукция, поради недостатъци в планирането, чести промени в производствените програми без съответни изменения в плановете за материално-техническо снабдяване и финансовите планове; неизпълнение на производствените програми по обем, асортимент, вид и качество; предсрочно и следсрочно доставяне на вносни материали; планиране и произвеждане на продукция без осигурен пласмент. Причина за

просрочията съдо така се явяват и отклоняването на оборотни средства в нередовни купувачи, липси, начети и други; несвоевременно попълване на нормативите на собствените оборотни средства, а в някои случаи определяне на нереални нормативи; несвоевременно възстановяване на планови и свръхпланови загуби и други.

Просрочените заеми на предприятията от вътрешната търговия са нараснали от 68 млн.лева в края на 1958 г. на 97 млн.лева на 31.XII.1959 г. или с 43%, а средномесечните им остатъци са нараснали от 114 млн.лева на 174 млн.лева или с 53%. Главните причини за възникването на просрочията при търговските предприятия са: неизпълнение на плана за стокооборота, натрупване на свръхпланови стокови запаси, отклоняване на оборотни средства в липси начети, допуснати загуби и други.

Сравнително малкият относителен дял на просрочените заеми към общия размер на всички редовни и просрочени заеми в предприятията от вътрешната търговия не може да се счита като показател за действителното финансово положение на предприятията през отчетната година, тъй като през годината систематически се отлагаше отнесянието в просрочие на заемите в съответствие с неизпълнението на плана по стокооборота.

Просрочените заеми на ТКЗС са нараснали от 19 млн.лева на 31.XII.1958 г. на 26 млн.лева в края на 1959 г., а средномесечните остатъци са увеличени с 30 млн.лв.

Увеличението на просрочията при ТКЗС се дължи на: задържане в стопанствата на надпланови запаси от добитък за угояване, фураж и други; неполучаване на заплануваните добиви, поради неблагоприятните климатически условия в някои райони на страната; много стопанства са закупили добитък за сезонно млечуване и угояване, който прехвърлят към основните стада, а необходимите средства се отпускат от Българската инвестиционна банка през следващата година; увеличаване на вносите по Закона за пенсиизиране на земеделските стопани-кооператори през годината от 3% на 5%; увеличаване на процента на заделяне на суми по фонд "Неделим" от много стопанства, за да се осъществи строителството; забавяне плащането на обезщетенията от Държавния застрахователен институт.

По данни от балансите на всички предприятия в народното стопанство, събрани чрез банковите клонове, към 31 декември

1.6. г. има отклонени оборотни средства в липса и начети, спорни вземания, дебитори по рекламации и по присъдени суми в размер на 336 млн. лева и недостиг на собствени оборотни средства за 343 млн. лв. Тези данни показват, че отклонените и замразени оборотни средства само по тези финансови показатели са една от основните причини за просрочените заеми и просрочените пътешествия документи на предприятията.

х

х х

Ликвидационните заеми на кооперативните предприятия при Централния кооперативен съюз и Централния съвет на трудово-производителните кооперации, както и просрочените задължения на ТКЗС, отнесени в ликвидационни заеми, са показани в следната таблица:

Ликвидационни заеми

/хил. лева/

Предприятие	Остатъци на ликвидационните заеми на:		
	31.XII.1958 г.	31.XII.1959 г.	- намаление + увеличение
A	1	2	3
Кооперативни предприятия при ЦКС и ЦС на ТКЗС.....	1.036	1.198	- 66
Т К З С	26.099	29.682	+3.583
СИДОI	27.995	31.000	+3.005

Основната част от ликвидационните заеми на кооперативните предприятия, съгласно погасителните планове, бяха издължени до края на 1958 г. Останаха неиздължени заемите на няколко кооперативни организации, които със специални правителствени разпоредления са разсрочени за издаване в по-дълги срокове.

Трудово-кооперативните земеделски стопанства са погасявали ликвидационните заеми според установените планове. Нараства-

нето на общия им размер обаче се дължи на това, че през 1959 г. с разни правителствени разпоредения се отсрочиха засми на ТКБС в размер на 13,100 хиляди лева, когто се прехвърлиха към ликвидационите засми на стопанствата.

Х

Х Х

Събрани и ликвидирани индивидуални засми през отчетната година са, както следва:

Индивидуални засми	Остатък на 31.XII. 1958 г.	Събрани, опро- стени и прихв. през 1959 г.	Остатък на 31.XII. 1959 г.
			хиляди лева
Съдебни вземания.....	35.932	5.051	30.881
Засми на разни лица и др.	3.850	306	3.542
ВСИЧКО:	39.782	5.359	34.423

Броят на дължниците по индивидуалните засми е намалял от 4,423 в началото на годината на 3,080 в края на годината, или с 1,343 дължници.

Намалението на индивидуалните засми през годината е резултат на събрани суми от дължниците, опростени суми по указите от 1955 и 1957 г., извършени прихвърляния по указа от 1958 г., отнесени вземания в загуба на Банката, като несъбиранки и опростени суми по отделни укази на Президиума на Народното събрание.

Индивидуалните засми следва да се ликвидират окончателно до края на 1962 г., съгласно разпоредение № 1766 от 26.X.1959 г. на Министерския съвет.

Освен индивидуалните засми през годината Банката събираше и държавни вземания по задължения към бившата Договорителна каса, по закона за бежанците, по закона за икономически стресми и засми на новобрачни двойки, отпуснати от средства на държавата. По тези засми през годината са събрани и опростени задължения за 1.303 хиляди лв. на 1.032 дължници и остават за ликвидиране в края на годината засми за 1.140 хиляди лева на 1.354 дължници. И тези

задължения следва да бъдат ликвидирани също до края на 1962 година.

х

х х

При провеждане на кредитната дейност и банковия контрол чрез нея, през годината се допуснаха някои слабости и недостатъци, по-характерните от които са:

1. При анализите на балансите и отчетите на предприятията не се разкриват във всички случаи действителните причини за реализираните загуби, за неизпълнението на плана за печалбата, за изпълнение на плана за снижение себестойността на продукцията. Поради това прилагането на диференцирания ред на кредитиране в тези случаи има формален характер, вместо да се използува като мощно средство за въздействие върху предприятията, за решително подобряване работата им и изпълнение и преизпълнение на всички поставени от плановете на предприятията.

2. Недостатъци се допускат в работата по проверяване обезпечението на банковите заеми и спазването на изискуемите се условия за кредитиране при отделните видове заеми. В много случаи вместо да разкриват причините за недостига от обезщечение, банковите клонове приемат за обезщечение некредитуими ценности и разходи, вследствие на което предприятията не изпадат във финансови затруднения, въпреки неизпълнението на производствените и финансовите им планове. Не установяват правилно цената на кредитуимите ценности. Неправилно установяват фактическото наличие на собствените оборотни средства, които се вземат под внимание при кредитирането и други.

3. Несвоевременно и недостатъчно се проучвача през годината резултатите от въведените нови положения по кредитирането, за да се отстранят допуснатите слабости и грешки, да се използува опита от практическата работа за по-нататъшното подобряване на кредитирането и контрола.

4. Не е на необходимата висота и контрола на Банката по отношение дейността на ТКЗС, който се извърши в по-голямата си част в Банката, а не на място в стопанствата. Вместо да се издирват причините за недостатъците в работата на ТКЗС, да се търси съдействието на народните съвети и да се прилагат необходимите санкции за изпълнение на плановете от всяко стопанство, в редица случаи банковите клонове са се задоволявали да отсрочват заемите на стопанствата или да продължават кредитирането им без да се спазват изискуемите се условия за това.

III. РАЗПЛАЧАТЕЛНА ДЕЛНОСТ

Безкасовите разплащания извършени от Българската народна банка през изтеклата 1958 година, общо и по отделни форми, се виждат от следната таблица:

№	Форми на плащане	През 1958 година		През 1959 година	
		Обороти в млн. лева	%	Обороти в млн. лева	%
1	Акцентни	42.768,3	45,45	67.029,5	56,95
2	Банков превод	39.607,0	42,09	47.066,0	40,-
3	Бира за взаимни разплащания	9.827,0	10,44	1.834,1	1,56
4	Акредитиви	381,3	0,40	461,8	0,39
5	Особени сметки	336,0	0,35	444,8	0,37
6	Разплачателни чекове-обикновени, акцентирани и от лични чекови книжки	1.146,6	1,22	820,0	0,68
7	Период.разплащания по салдо	45,7	0,05	69,1	0,05
		94.111,9	100,-	117.725,3	100,-

В резултат на големия ръст на производството и стоковооборота през 1959 година нараства и обемът на безналичните разплащания в народното стопанство. През тази година акцентната форма и банковият превод отбелязват най-чувствително нарастване и обхващат 96,95 от общия оборот на разплащанията. От тях две форми първенството в разплащанията за доставки, работи и услуги има акцентната форма. Това се дължи на преимуществата на тази форма, която дава възможност на доставчите да събират по своя инициатива бързо и своевременно вземанията си от купувачите.

С цел да се ускорят разплащанията и обръщението на оборотните средства в народното стопанство и се отстранят до голяма степен някои недостатъци на акцентната форма, с 47-то постановление от 27 февруари 1959 година Министерският съвет реши плащанията по акцентната форма да се извършват при последващ акцент. С тези промени от срока на документооборота при акцентната форма отпаднаха трите работни дни за предварителния акцент. Паралелно с горните промени в документооборота при акцентната форма се направиха и подобряния в техниката, следствие на които се постигна и чувствително съкращаване на разходите за труд и материали.

В резултат на борбата за ускоряване и подобряване на разплащанията за 1959 година средният срок общо за страната, в който са изплащани просрочените платежни документи, е намален на 0,02 дни спрещу 0,48 дни за 1958 година, т.е. е постигнато съкращение с кърво 5%.

Анализът на просрочените платежни документи показва, че известни отрасли на народното стопанство се явяват предимно дължинци по просрочените платежни документи, а други кредитори, т.е. става извънпланово преразпределение на оборотни средства помежду им. Това се вижда от средногодишната задължилост по просрочени платежни документи по отрасли, показана в следната таблица:

В хиляди лева

О т р а с л и	Средни годишни осте- тъци на просрочени платежни документи		Средни годишни компенсирани остатъци	
	Дължинци	Кредитори	Дължинци	Кредитори
1. Промишленост	202.664	137.643	65.021	-
- дребно ..	39.089	40.102	-	1.013
2. Търговия - едро	54.013	72.939	-	18.926
- външна ..	561	17.631	-	17.070
3. Селско стопанство ..	2.637	5.977	-	3.340
4. Транспорт	12.760	8.303	4.457	-
5. Т К З С	49.640	3.616	46.024	-
6. Учреждения	2.878	30.854	-	27.976
7. Равни други	3.011	50.188	-	47.177
	367.253	367.253	115.502	115.502

Важен показател за състоянието на платежната и на дого-
ворната дисциплина са отказите на акцент при акцентната форма.
Отчетните данни за отказите от акцент за последните две години са
следните:

Година и форма на плъщдане	Платежния	% на отказите към плащани- ята				
		Броя в хиляди	Сума в мили. лв.	Броя в хиляди	Сума в мили. лв.	По бройки
1958 година						
Акцентна форма	1.751,4	42.768	41,8	818,-	2,39	1,95
1959 година						
Акцентна форма	2.508,6	67.029,5	52,4	944,3	2,09	1,41

Проучванията относно причините за отказите от акцент направени през 1958 и 1959 година дават следните сравнителни данни:

Причини за отказите от акцент	Относителен дял на отказите в процент	
	За 1958 г.	За 1959 г.
1. Непоръчани доставки или такива надвишаващи уговорените количества	35,8%	49,5%
2. Некачественост, нестандартност, некомплектност на доставките или нарушение на асортимента	5,16%	6,5%
3. Други нарушения на договора, поръчката или закона, неизплатени доставки, платени вече доставки или за аритметични грешки	59,04%	44,0%
	100,-	100,-

Извършените през 1959 година реорганизации и преустройства в редица предприятия попречиха за своевременното сключване на годишните планови договори за доставки, работи и услуги. Много договори се сключиха едва през втората половина на годината, а има и доста случаи на несключване договори и до края на годината. По тази причина процентът на отказите за непоръчани доставки или доставки надвишаващи уговорените количества е чувствително увеличен. И зобщо през 1959 година нивото на договорената дисциплина бе сравнително твърде занижено. За това свидетелствуват както увеличението на броя на отказите на акцент, така и увеличението на делата в арбитражите.

В резултат на направени проучвания относно състоянието на договорната дисциплина се предвиди, че действуващата наредба за договорите в известни отношения не съответствува вече на изменилите се условия в народното стопанство и не допринася достатъчно за укрепването на договорната дисциплина. Ето защо, Министерският съвет с постановлението за утвърждаване проекто-бюджета на държавата за 1959 година възложи на Министерството на правосъдието, Министерството на финансите, Държавна планова комисия и Българската народна банка да изготвят и представят за утвърждаване нова наредба за договорите, съобразена с новите изисквания. Проект за такава наредба се изготви и представи още през 1959 година на Министерския съвет и се очаква неговото утвърждаване. В него са предвидени редица мерки за отстраняване сега явящите се недостатъци и слабости в договорната дисциплина.

Подобряването и ускоряването на разплащанията в народното стопанство стоят като постоянна задача пред Българската народна банка. Нейното разрешаване обикновено се насочва в две направления към подобряване, опростяване и усъвършенствуване на техниката по разплащанията и към подобряване и засилване на банковия контрол при разплащанията и по договорната дисциплина. По отношение техниката на разплащанията, особено при акцентната форма, през 1959 година се постигнаха чувствителни подобрения. Не така обаче стои въпросът по отношение банковия контрол при разплащанията, който все още не е на необходимата висота. В много случаи този контрол е формален.

Невадоволителни са и резултатите от банковата работа при последващи отказ от акцент при акцентната форма. Не са редки случаите на нередовно пристигащи откази от акцент, които създават сериозни спорове между доставчиците и банката. Това се допуска поради недобросъвестност от страна на платците, недостатъчно проучване основанията за отказ от акцент от страна на банковите клонове, прояви на местнически настроения и др. Необходимо е да се засили и подобри банковия контрол по разплащанията с цел да се сведат до минимум допусканите нередности от страна на участниците в разплащанията.

IV. КОНТРОЛ ПО РАЗХОДВАНЕТО НА ФОНДА РАБОТНА ЗАПЛАТА

През 1959 година банката контролираше по фонда работна заплата 5.456 предприятия в промишлеността, транспорта, селското стопанство, търговията и комуналните дейности. Разходването на фонда работна заплата от предприятията, контролирани от банката, се вижда от следната таблица:

В милиони лева

Отрасли	Утвр-ден фонд	След-ват се заплати	Начис-ленни заплати	Превъзходи от отделни предприятия	Икономии от		
					сума	%	сума
I. ПРОИЗВОДСТВЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ							
/промышленост, транспорт, селско стопанство и комунални дейности/							
a/производств.раб.	6.803	7.018	6.864	207	2,95	351	5,-
b/други категории персонал 1/	1.444	1.444	1.341	-	-	103	7,15
Всичко:	8.247	8.462	8.205	207	2,45	454	5,4
II. ТЪРГОВСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ							
a/производств.раб.	708	708	673	15	2,1	52	7,4
b/други категории персонал 1/	331	331	316	-	-	16	4,7
Всичко:	1.039	1.039	989	15	1,4	68	6,5
ОБЩО:	9.286	9.501	9.194	222	2,3	522	5,5

Както в държавната промишленост, така и в кооперативната промишленост, ръстът на производителността на труда изпълнява ръста на средната работна заплата, в резултат на което общо е реализирана икономия по фонда работна заплата.

В държавната промишленост планът за производителността на труда е изпълнен 104,2%, при изпълнение на плана за средната работна заплата 103,7%, като отделни предприятия са реализирали икономии по фонд работна заплата в размер на 172,6 милиона лева. В кооперативната промишленост планът за производителността на труда е изпълнен 106,9%, а за средната работна заплата - 105,6%, а в отделни кооперации са реализирали икономии в размер на 37 милиона лева. Общо за промишлеността планът за производителността на труда е изпълнен 104,4%, а за средната работна заплата - 103,9%, в резултат на което са реализирани икономии в размер на 209,6 милиона лева.

Отделни предприятия в промишлеността, транспорта, селското стопанство и комуналните дейности са реализирали икономии по

1/ Административно-управленческия, непромишления и извънтърговски персонал.

фонда работна заплата за работниците в размер на 350,5 милиона лева или с 10,1 милиона лева в повече от икономиите по фонда работна заплата за 1958 година. Тези икономии се дължат на увеличаване производителността на труда вследствие на подобряване организациите на труда и производството, изпълнение на организационно-техническите мероприятия и на използване вътрешни резерви, а така също и на влияние на структурни промени в асортимента на продукцията. Като се вземат под внимание допуснатите преразходи от отделни предприятия в размер на 207,4 милиона лева, сумата на реализираните икономии за работниците се намалява на 143 милиона лева.

Икономиите по фонда работна заплата за работниците в търговските предприятия в размер на 52 милиона лева се дължат на отпуски по болест, на подплатен брой търговски работници, а така също и на неизпълнение на плана за изкудуването.

Икономията по фонда работна заплата за "други категории персонал" за производствените и търговски предприятия в размер на 118,7 милиона лева се дължи на новести длъжности, главно вследствие на реорганизацията в стопанското ръководство на страната, отпуски по болест и безплатни отпуски.

Икономиите по фонда работна заплата са доведи до намаляние на разходите за труд в 100 лева продуция. Това се вижда от следната сравнителна таблица:

О т р а с л и	1958 година		1959 година	
	План	Отчет	План	Отчет
Държавна промишленост	12,58	12,26	12,27	12,22
Кооперативна промишлен.	22,23	22,59	22,41	22,13
Общо за промишлеността	13,46	13,18	13,14	13,08

В сумата на преразходите по фонда работна заплата за работниците за 1959 година най-голям дял заемат преразходите в отрасъл "промишленост". Така предприятията от държавната промишленост са допуснали преразходи за 120 милиона лева. В сравнение с 1958 година сумата на преразходите показва увеличение с 13,8 милион лева, а в процент спрямо следващия се фонд показва намаление с 0,08%. В кооперативната промишленост отделни трудово производителни кооперации са допуснали преразходи за 20 милиона лева, или в сравнение с 1958 година с 15,5 милиона лева по-малко, като процентът на преразхода е намален с 2,49 спрямо процента им за 1958 година.

Прераждите в отрасъл "Държавна промишленост" са допуснати главно от предприятия към отраслите "Машиностроене", "Дърводобив и дървообработваща промишленост", "Добив на руди за цветни метали", "Стекларска и порцелано-фаянсова промишленост", "Хранителна промишленост", "Текстилна промишленост" и "Топливна промишленост" в които ръстът на производителността на труда изостава директно ръста на средната работна заплата.

Причините за по-голямата част от прераждите се крият в слабости в организацията на труда и производството. До известна степен за прераждите е повлияло и несъвременното доставяне на някои вносни и местни материали, неизпълнение или забавяне на кооперирани доставки при машиностроенето, лоши геологични условия и слабите геоложко-проучвателни работи при минните предприятия, недостатъчна квалификация на работниците в дърводобива, задържане надпланов брой работници и др.

Причината за изоставането на производителността на труда директно ръста на средната работна заплата в посочените отрасли на промишлеността трябва да се търси както в предприятията, така и в самите висшестоящи организации. В редица случаи окръжните народни съвети, въпреки че са в непосредствена близост с предприятията, се отнасяха формално към прераждите и не водеха достатъчна борба за увеличаване на производителността на труда, въпреки сигналите и предложението на банковите клонове.

При провеждането на банковия контрол по разходването на фонда работна заплата, банковите клонове са извършили в предприятията около 17.000 проверки. В много случаи при извършването на проверките са разкривани действителните причини за прераждите по фонда работна заплата и е въздействувано върху предприятиета за подобряване на работата и за отстраняване на допусканите слабости в организацията и заплащането на труда.

Банката изнесе пред Министерския съвет и някои централни ведомства отделни характеристики случаи на разхищения по фонда работна заплата, като въпросът за големите заплати на механизаторите в държавните земеделски стопанства и машинно-тракторните станции, високата средна работна заплата в трудово-производителните коопера-ции и др., с предложения за вземане на необходимите мерки. През 1959 година банката направи редица предложения пред Комитета по труда и цените във връзка с подобряване системата на заплащане

труда в дърводобива, минната промишленост, търговията на дребно, а така също и за подобряване на системите за премиране.

Резултатите от проведенния банков контрол по разходването на фонда работна заплата са все още нездоволителни главно поради слабости в провеждането на контрола от страна на банковите органи и липсата на каквото и да е санкции в наредбата за този контрол за предприятията допускащи преразходи. Все още редица банкови клонове не извършват своевременно и задълбочено проверките за разкриване на действителните причини на преразходите и не въздействуваат ефикасно върху предприятията за отстраняване на причините.

За повишаване ефективността на контрола по разходването на фонда работна заплата, Санката предложи и Министерският съвет вече прие изменение и допълнение на действуващата наредба за контрола по разходването на фонда работна заплата, в което се предвижда лишаване от премии на ръководителите на предприятията, които не възстановяват допуснатите преразходи по фонда работна заплата, а за големите и систематически преразходи, допуснати поради груби нарушения в организацията и заплащането на труда, въпроса за одобряването им да се отнася в Министерския съвет.

V. КОНТРОЛ ВЪРХУ АМОРТИЗАЦИОННИТЕ ОТЧИСЛЕНИЯ И ОСНОВНИТЕ РЕМОНТИ

През 1959 година бяха запланирани за внасяне в Българска народна банка амортизационни отчисления за основен ремонт на сума 972,1 милиона лева, от които са внесени в банката 940,4 милиона лева или 96,7%, докато през 1958 година бяха запланирани 777,7 милиона лева и от тях са били внесени 778,5 милиона лева или 97,5%. Нарастването на плановия и фактическия размер на вноските за амортизационни отчисления за основен ремонт е резултат на непрекъснатото увеличаване на основните фондове в народното стопанство, на въведените през годината в експлоатация нови предприятия и разширяване на действуващи до сега предприятия.

Въпреки засиления банков контрол за своевременното внасяне на амортизационните отчисления от предприятията, в края на 1959 година останаха недовнесени 31,7 милиона лева среду недовнесени 19,2 милиона лева през 1958 година. Главните причини за това са финансовите затруднения на някои предприятия, вследствие неизпълнението на производствените планове и плановете за печалбата, несвоевременно събиране на вземанията от клиентите и пр.

През 1959 година беше предвидено да се изразходват за извършване на основни ремонти 1.023,9 miliona лева срещу 809,2 miliona лева през 1958 година или в повече с 214,7 miliona лева. Фактически през 1959 година са извършени основни ремонти за 853,7 miliona лева или планът е изпълнен от предприятията 83,4%, докато през 1958 година са били извършени основни ремонти за 756,3 miliona лева или планът е бил изпълнен 93,4%. Макар че през 1959 година са извършени основни ремонти за 97,9 miliona лева в повече от колкото през 1958 година, констатира се известно забавяне и отлагане на ремонтите.

Неизпълнението на плановете за извършване на основните ремонти се дължи на стремежа на предприятията да изпълняват производствените си планове при непрекъснато използуване на машините, поради което са отлагани извършването на основния ремонт, за да не откъсват машините от производствения процес. Несвоевременното извършване на основните ремонти се обяснява и с липсата на някои материали за ремонтите.

Главните недостатъци в работата по провеждания контрол върху амортизационните отчисления и извършването на основния ремонт се свеждат до следното: никако предприятия не представят своевременно плановете за амортизационните отчисления и за извършването на основните ремонти; извършване на основни ремонти без предварително представяне на съответната документация; допускат се грешки при изработването на финансовите сметки; несвоевременно извършване на финансирането.

VI. ВАЛУТИ ОПЕРАЦИИ

И през 1959 година постъпленията и плащанията със социалистическите страни бяха доминиращи в разчетите ни с чужбина. Същите се реализираха в съгласие с подписаните международни дългосрочни спогодби и годишните протоколи за стокообмен и плащания.

Разчетите с капиталистическите страни през отчетната година запазиха тенденцията си на непрекъснато увеличение. Характерно за тези разчети е, че докато плащанията се увеличиха рязко, постъпленията изостанаха.

Причините за неблагоприятното приключване на платежния баланс с капиталистическите страни се свеждат главно към следното: за отчетната година планът за стокообмена с капиталистическите страни не бе реално обвързан. Допусна се прехвърляне на запланувани внос от социалистическите към капиталистическите страни поради изключването му в подписаните спогодби; осъществени бяха редица други сделки, без да са били осигурени необходимите валутни източници. Допусна се неизпълнение на плана по износа и слабости в неговите насоки, вследствие на което клиринговите сметки не бяха достатъчно подхранвани. Това наложи Българска народна банка да израходва около 3,7 miliona долара свободно конвертируема валута за заплатване на внос от страни, с които имаме клирингови спогодби.

С оглед подобряване на платежните отношения с чужбина, Българска народна банка контролирала дейността на външнотърговските предприятия, като уведомяваше бившето Министерство на търговията, а при нужда и Министерския съвет за допуснати слабости по вноса и износа и даваше съответни препоръки. Банката помагаше за разкриване и отстраняване на някои слабости в организацията по изкупуването на стоки за износ и за вземане мерки за ликвидиране на залежали вносни стоки. При разкриване на неизгодни условия при редица сделки банката обръщаше внимание на съответните органи, а в някои случаи спираше изпълнението им. Българска народна банка действуваше за ускоряване постъпленията от износа чрез кредитната система, като изключваше от обезщечие стоките, предвидени за износ, кonto не са изнесени в сроковете по плана, несъбрани в срок вземания от чужбина и залежалите вносни стоки.

През 1959 година валутните постъпления и плащания за нестокови цели приключиха със значително по-малък разлив от токомкото през 1958 година. Нестоковите валутни разплащания със социалистическите страни се реализираха, съгласно сключените спогодби за нетърговските разчети.

През отчетната година кредитните операции добиха голямо развитие и заеха значителен дял в разчетите ни с чужбина. Кредитните операции със СССР и останалите социалистически страни се реализираха без затруднение при изгодни условия.

Особено голямо развитие получиха краткосрочните кредити с капиталистическите държави. Българска народна банка положи усилия и постигна значително подобреие във формите на договаряните кредити с капиталистическите банки и фирми. Редица от кредитите бяха предоставени на банката под формата на счетоводни кредити, което говори за нарастващото доверие към Българската народна банка. Тя бяха положени и усилия за намаление на лихвения процент. В това отношение до средата на 1959 година се постигна известен успех и лихвите по всяки кредити бяха намалени от 7% до 3,75%. От месец септември 1959 година обаче поради повишение на сконтовия процент в капиталистическите страни, лихвите на използваните краткосрочни кредити бяха увеличени от 3,75% на 5 до 6%.

През 1959 година Българската народна банка полагаше големи усилия за посрещане на срочните плащания в капиталистическа валута, като въпреки затрудненията, те се уреждаха без да се допуска просрочие. За да се избегне замразяване на валутни средства през 1959 година, банката широко използва своите кореспонденти в почти всички западноевропейски капиталистически страни за откриване на акредитиви без покритие, като плащането се извързваше след получаване на документите за експедирана стока.

През отчетната година от валутните операции извършени от Българска народна банка е получен следният финансов резултат:

Постъпления	66.290	хиляди лева
Разходи	15.490	" "
Чист приход:	50.800	хиляди лева

VII. КАДРИ И БЮДЖЕТ

Щатът на банката за 1959 година бе одобрен за 5.378 щатни единици при 5.363 за 1958 година или с 15 щатни единици в повече. През годината са намалени 54 щатни единици, с колкото е намален щатът на Централното управление на банката, съгласно 444-то постановление на Министерския съвет от 11 април 1959 година относно преустройството на банковата система.

През 1959 година са напуснали банката 872 служители, а са постъпили на служба 746 предимно млади специалисти. При това голямо текучество, работата в банката е извършвана при средно 144 ваканции, което се е отразявало неслагоприятно върху качеството на банковите операции и е засилвало напрежението в работата. Създаденото напрежение в работата надагаше да се полага извънреден труд. Напрежението в работата се дължи преди всичко на увеличения обем на разплащанията в народното стопанство. Така, докато през 1958 година в банката са постъпили 7.814.000 платежни документи, то през 1959 година броят на документите е 9.504.800, или с 21,6% увеличение.

За намаляване на напрежението в работата на банката е необходимо да се подобри организацията на труда. Наред с това обаче трябва да се подобри и разшири механизацията, като се доставят нови събиращи, сметачни и пинеди машини, тъй като наличните машини са крайно недостатъчни и съвсем изхабени морално и физически.

Одобрените и изразходваните суми по бюджета на банката за административно-управленчески разходи през 1959 година са както следва:

6	Наименование на разходите	Първона- чално оп- ределени кредити	Кредити в края на годи- ната	Израз- ходвано през годината	Иконом- ски Сума				
A	B								
1 Заплати	списъчен персонал несписъчен персонал	Центр.у-ние Клонове	43.195 63	4.344 35 28	4.288 37.457 28 19	56 7 9			
2 Прибавки към заплатите		Центр.у-ние Клонове		5.430	5.430	5.202		226	
3 Канцеларски и стоп.разх.		Центр.у-ние Клонове	6.200	2.284 4.056	2.265 4.010	19 46			
4 Командирски		Центр.у-ние Клонове	1.000	472 368	378 361	94 7			
7 Доставка книги за библиотеката			25	25	24	1			
9 Ремийни разносчи за столове			762	762	715	47			
11 Извънлимитни капитални вложения			250	250	249	1			
13 Облекло и постелен инвентар			320	320	293	27			
15 Ремонти инв. и инсталц.	Центр.у-ние Клонове		190	47 143	39 120	8 23			
16 Други разходи			220	240	230	10			
Бюджетен резерв			100	100	-	100			
Всичко:			57.755	57.755	55.678	2.077			

При изпълнение на бюджета през годината са реализирани икономии в размер на 2.077 хиляди лева или 3,6% от одобрените кредити. Икономията е реализирана главно от кредитите за заплати и прибавки към заплатите в размер на 1.694 хиляди лева, поради непопълнени ваканции. От кредитите за веществени разходи и други са съществени икономии за 262 хиляди лева. Трябва да се отбележи, че част от икономията за веществени разходи са за сметка на незадоволени нужди за текущ ремонт, за поддържане чистотата и други.

VIII. ПО БАЛАНСА НА БАНКАТА

В този раздел се разглеждат само някои по-съществени изменения в ресурсите по баланса на банката, тъй като анализите на по-голяма част от сметките на баланса са извършени в разделите за кредитната, разплащателната и емисионно-касовата дейност на банката както и по дейността с валутните разплащания.

75

настъпилите през отчетната година промени в активите и пасивите по баланса на банката са както следва:

Източници и пласменти на банкови средства	31.XII.1958 г. 31.XII.1959 г.			
	млн. лв.	%	млн. лв.	%
A	1	2	3	4
I. ИЗТОЧНИЦИ НА СРЕДСТВА				
A. Собствени средства и пар.общъжение	3.231	22,-	3.628	20,-
B. Привлечени лихвени средства от:				
1. Държавни и кооперат. предприятия	1.100	7,5	1.509	8,3
2. Т К З С	1.059	7,2	603	3,3
3. Обществени организации и фондове	763	5,2	1.055	5,8
4. Банкови учреждения	2.132	14,6	3.303	18,3
Всичко:	5.054	34,5	6.470	35,7
B. Привлечени безлихвени средства от:				
1. Държ.бюджет и бъди.учреждения	3.394	23,1	4.012	22,1
2. Задължения към чужбина	2.357	16,1	3.201	17,7
3. Международни разплащания	372	2,5	515	2,9
4. Други пасиви	261	1,8	294	1,6
Всичко:	6.384	43,5	8.022	44,3
Общо източници:	14.669	100	18.120	100
II. ПЛАСМЕНТИ				
A. Лихвени пласменти в:				
1. Редовни и просрочени банк.заеми	11.615	79,2	14.370	79,3
2. Ликвидационни заеми и сметки	63	0,4	66	0,3
3. Индивидуални заеми и съдебни взем.	40	0,3	34	0,2
4. Вземания от чужбина	7	-	51	0,3
Всичко:	11.725	79,9	14.521	80,1
B. Безлихвени пласменти в:				
1. Вземания от чужбина	2.381	16,3	2.878	15,9
2. Други активи	563	3,8	721	4,-
Всичко:	2.944	20,1	3.599	19,9
Общо пласменти:	14.669	100	18.120	100

Ресурсите по баланса на банката са нараствали през годината общо с 3.451 miliona лева или с 23,4%.

Собствените средства на банката и паричното обръщение са увеличени главно от паричното обръщение с 298 miliona лева, подробни данни за което са дадени в раздела за емисионно-касовата дейност и от резервния фонд на банката с 65 miliona лева, в резултат на отнесените към него 50% от чистата печалба на банката за 1958 година.

Привлечените лихвени средства са нараствали през годината с 1.416 miliona лева и съставляват 35,7% от всичките източници на средства. Увеличени са предимно средствата на Българската инвестиционна банка със 734 miliona лева и на Държавната спестовна каса с 405 miliona лева в резултат на увеличеното влогонабиране и неизплатените към 31 декември 1959 година средства за капиталовложение. Нарастването на средствата по сметките на държавните и кооперативните предприятия, на обществените организации и по фондовете със специално предназначение е закономерно явление, основано на непрекъснатото увеличение на оборотните фондове в народното стопанство. Необичайно е намалението на средствата по текущите сметки на трудово-кооперативните земеделски стопанства от 1.059 miliona лева в началото на годината на 603 miliona лева на 31 декември 1959 година или с 456 miliona лева. Причините за това се крият в значителното неизпълнение на плана за селскостопанската продукция и от друга страна на въведеното през годината редовно авансиране на кооператорите срещу планираните по-високи размери на трудодните.

Привлечените безлихвени средства нарастват през годината с 1.638 miliona лева и към края на годината съставляват 44,3% от всичките източници на банката. Остатъците по республиканския бюджет от минавали години са увеличени от 562 miliona лева на 908 miliona лева или с 346 miliona лева, а средствата на местните бюджети и текущите сметки на учрежденията показват нарастване общо от 273 miliona лева.

Задълженията към чужбина са увеличени общо с 844 miliona лева, като нарастването по клиринговите сметки при чуждестранните кореспонденти е 221 miliona лева, по другите сметки - 491 miliona лева, а чуждестранните кредити на държавата показват нарастване от 1.969 miliona лева на 2.059 miliona лева или с 90 miliona лева.

69

Увеличените задължения към чужбина се дължат главно на това, че планът за износа през 1959 година не бе изпълнен. Кредитите на държавата към чужбина се увеличиха, тъй като погашенията по предишните задължения бяха по-малки от използваните нови инвестиционни и други дългосрочни кредити.

От равносметката за разходите и приходите се виждат резултатите от банковата дейност през 1959 година, което е показано в следната таблица:

Показатели	1958 г.		1959 г.	Разлика
	1	2	3	хилди лева
РАЗХОДИ				
1.Административно-управл.разходи	55.491	55.678	+ 187	
2.Лихви по разплащат.и текущи сметки	91.553	119.259	+ 27.706	
3.Други разходи	4.043	11.776	+ 7.733	
4.Суми за минаваще в загуба /необходими разсъждания/	5.659	3.346	- 2.313	
5.Чиста печалба на банката	130.005	175.142	+ 45.137	
Всичко:	286.751	365.201	+ 78.450	
ПРИХОДИ				
1.Лихви от заеми и ценни книжа	248.711	315.390	+ 66.679	
2.Приходи от комисионни операции и други	29.166	40.152	+ 10.986	
3.Курсова разлика от девизни операции	7.867	8.604	+ 937	
4.Равни приходи	1.007	855	- 152	
Всичко:	286.751	365.201	+ 78.450	

Чистата печалба на банката възлиза на 175.141.811,25 лева и в сравнение с печалбата за 1958 година е увеличена с 45.137.082,08 лева.

Увеличението на чистата печалба е резултат главно на следните причини:

1. От раздадените редовни краткосрочни заеми на предприятията и стопанските организации са събрани в повече в сравнение с 1958 година 62 miliona лева лихви, а от просрочените заеми лихвите са в повече с 6 miliona лева.

2. Приходите от комисионни от чужди валути, от преводи, от акредитиви и други са увеличени общо с 11 miliona лева.

3. При значителното нарастване на приходите, разходите за платените лихви по разплащателните и текущите сметки на предприятията, учрежденията и банковите институти са увеличени в по-малки размери.

X   X

През 1959 година се постигна известно подобряване в работата на банката по всички дейности и се засили контрола чрез лева върху дейността на предприятията. Заедно с това обаче през годината се допуснаха някои слабости и недостатъци.

За тяхното отстраняване и за по-нататъшното подобряване на банковата работа в съответствие с повишението изисквания на ускореното икономическо развитие на страната и изпълнението на народностопанския план през 1960 година, необходимо е да се усъвършенстват методите и формите на банковия контрол за въздействие върху дейността на предприятията, за по-нататъшно укрепване на стопанската сметка, за разкриване и използване на резервите в народното стопанство и ускоряване обръщаемостта на оборотните средства.

За осъществяване на тези задачи през 1960 година е необходимо:

1. Да се отстрани съществуващият досега формализъм в работата по регулиране на паричното обръщение, като по-плоско се обвържат задачите по паричното обръщение с плановите задачи на предприятията и организацията, за да се обезпечи по-действен контрол и въздействие от страна на банката.

Да се подобри работата по съставяне на баланса за паричните доходи и разходи на населението, който да се използува по-широко за икономическата работа на банката.

2. Да се подобри икономическата работа при кредитирането, като се изучава по-пълно икономиката на предприятията и се засили контрола на място с цел да се въздействува по-ефективно за изпълнение на плановете по всички показатели, за ликвидиране на наличните свръхпланови запаси и предотвратяване на трупането на нови запаси. Да се засили контролът особено по отношение на свръхплановото производство на продукция с неосигурен пласмент.

✓ Да се подобри работата по кредитното планиране и отчитане изпълнението на кредитния план от банковите клонове и службите при Централното управление на банката, като планирането на кредитите се обвърза по-тясно с производствените и финансовите планове на предприятията.

✓ Да се разшири прякото кредитиране на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

✓ 3. Да се засили банковият контрол по разплащанията, като се подобрят проверките върху достоверността на вписаните реквизити в документите и съответствието им с действителните стопански отношения между доставчиците и купувачите. Особено внимание да се обърне на засилване контрола и въздействието върху доставчиците с цел да се ускори представянето на документите за искажо.

✓ Да се засили контролът по навременното сключване на договорите и изпълнение на договорната дисциплина.

✓ Да се подобрат формите на разплащанията в народното стопанство, с оглед на ускоряване плащанията и намаляване на книжината.

4. Да се засили контролът по разходването на фонда на работната заплата, за да се сведат до минимум преразходите и разхищенията и да се осигури спазването на социалистическия принцип при заплащането на труда.

5. Да се подобри работата на окръжните банкови клонове, за да се утвърдят като действителни центрове, които да ръководят и контролират всестранната банкова дейност в окръзите и да се превърнат в помощници на окръжните комитети на Партията и окръжните народни съвети при осъществяване стопанското ръководство в окръзите.

6. Да се подобри стилът и методът на банковата работа, като широко се използува положителния опит на банковите клонове и на службите при Централното управление, а също така и опита на Госбанк на СССР и банките в другите социалистически страни.

7. Въз основа на досегашните резултати от приложението на действуващите инструкции по различните банкови дейности и опита на Госбанк и банките в другите социалистически страни, да се разработят нови инструкции по всички дейности на банката, като се пред-

57

види максимално съростиране на техниката с едновременното засилване на банковия контрол.

8. да се подобри кадровата политика на банката, като на вакантни места се назначават млади специалисти със средно и висше образование. Да се полагат системни грижи за създаване на резервни кадри и за повишаване на политическата култура и служебна квалификация на всички банкови служители.

X   X

Съгласно точки 8 и 9 от Наредбата за приложение на указа за прихващане задължения на бивши собственици на отчуждени от държавата имущества и национализирани предприятия към държавата, банката и държавните предприятия /Известия бр. 60 и 85 от 1955 г./ със сумите, подлежащи на изплащане от държавата се задължава специална сметка по баланса на банката.

Прихващанията на банковите вземания от бившите индустриални предприятия, които са национализирани са завършени напълно, докато някои задължения на частни физически и юридически лица още не са прихванати.

Към 15 април 1960 година общата сума на извършените прихващания на задълженията към банката на национализираните предприятия и на задълженията на частните физически и юридически лица срещу определеното им обезщетение възлиза на 135.682.650,98 лева.

По баланса на банката са отразени и някои задължения към банката на инициандове във връзка с постите от тях ипотечни задължения на банкови дългарици, съгласно Закона за отчуждаване на едрата градска покрита недвижима собственост. Тези задължения не можаха да бъдат уредени по силата на постановления № П-30 от 16 януари 1953 година и № П-144 от 15 май 1957 година на Министерския съвет, тъй като бяха оформени с допълнителни решения от комисията по член 11 от ЗОЕГПИС, след излизане на горните постановления. Към 15 април 1960 година тези задължения възлизат на 649.583,80 лева.

Общата сума на тези задължения в размер на 136.332.434,78 лева следва да се възстанови на банката от държавата, съгласно с указа за прихващанията и ЗОЕГПИС.

С писмо № III-1795 от 19 април 1960 година Министърът на финансите предлага сумата да се ликвидира за сметка на остатъците от минави години на държавния бюджет, като за целта се иска решение на Министерския съвет.

Допълнително трябва да се одобрат на банката от държавата, след като бъдат окончателно оформени от съответните държавни органи, неприхванените досега задължения на частните физически и

- 1 A -

юридически лица, както и евентуално оформените впоследствие от комисията по член 11 от ЗОЕГПИС задължения на Милфондове.

X   X

На основание на представения отчет и баланс за дейността на Българската народна банка през 1959 година, предлагаме Министерският съвет да приеме следното

ПОСТАНОВЛЕНИЕ:

1. Одобрява отчета за дейността на Българската народна банка и утвърждава баланса и равносметката за печалбите и загубите за 1959 година, както и разпределението на чистата печалба от 175.141.811,25 лева, съгласно устава на банката, както следва:

50% за резервния фонд на Б.н.банка	87.570.905,62 лева
50% за внесение в приход на республикан- ския бюджет	<u>87.570.905,63 лева</u>

Всичко: 175.141.811,25 лева

2. Министерството на финансите да одобри на Българската народна банка от бюджетната си сметка при банката "Остатъци от минаващи години" сумата 136.332.434,78 лева, която представлява дължимите от държавата суми във връзка с приложението на Указа за прихващане задължения на бивни собственици на отчуждени от държавата имущество и национализирани предприятия към държавата, банките и държавните предприятия и на Закона за отчуждаване едрата градска покрита недвижима собственост.

Задълженията на държавата към Българската народна банка по посочените нормативни актове, които ще бъдат офорсирани в бъдеще да се изплащат на банката по нареддане на Министъра на финансите от сметка "Остатъци от минаващи години".

Приложение:

Баланс на Б.н.банка

Равносметка за приходите и
разходите на Б.н.банка

София, 5 ^{май} 1960 година

ДР/Написани 4 ека.

- 1 за Председателя на МС
- 1 за Председателя на ДЛКС
- 1 за К-ра на финансите
- 1 за Председателя на ЕНР

№ 430/28. IV. 1960 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА:

К. Песторов
139

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

ДЪРЖАВНА ПЛНОВА КОМИСИЯ

ДО БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

№ Д.114

115

1959 г.

СОФИЯ

БХ № П1-375
110 9

На № П1-370 от 29.IV.1959 год.

Държавната планова комисия прави следните бележки по годишния отчет на банката за 1958 година:

По емисионно-касовата дейност

Регулирането на паричното обръщение е една от основните дейности на Банката. От изнесеното в отчета се вижда, че парите в обръщение през 1958 година нарастват абсолютно с 243 млн. лева, което се обяснява с нарастването на паричните доходи на населението. В същото време се сочи, че парите в обръщение нарастват относително по-бързо от паричните доходи, че е намалена скоростта на годишния оборот и че стокооборота на дребно е недостатъчно разгърнат, което неблагоприятно отражение върху паричното обръщение е компенсирано до известна степен от големият ръст на влогонабирането. Фактически се засягат важни въпроси, свързани с паричното обръщение, но според нас основните въпроси не са изяснени, а имен

1. Смятаме, че не е изяснен основния въпрос - нормален ли е обема на паричното обръщение. Според нас, следва да се каже ясно, кивото на паричното обръщение постигнато през отчетната година, може ли да се счита за нормално. Не се ли задържат неоправдано парични средства в селското или градското население във връзка с увеличените му доходи.

2. Нормално ли е по-голямото относително нарастване на парите в обръщение в сравнение с нарастването на паричните доходи на населението.

3. Ако се счита, че парите в обръщение са паритеали в по-вече отколкото е необходимо, какви мерки следва да се вземат от Банката, Правителството и от другите министерства и ведомства.

По кредитната дейност

В доклада на няколко места се засяга въпроса за свръхнормативните запаси в народното стопанство /стр.8,10,17/ и се констатира, че не са получени никакви осезателни резултати за тяхното намаление. Необходимо е да се посочат какви основни мероприятия е провела Банката в това направление. Целесъобразно е да се дадат данни за тия запаси по отрасли и за цялото народно стопанство и да се предложат мерки за ликвидиране. Освобождаването на кредитите, вложен в свръхнормативните запаси, е важен въпрос, тъй като не само че се подобри финансовото състояние на предприятието, но ще се увеличат и източниците на Банката. В това отношение бившите министерства много малко помош укажаха, но сега окръзите, които непосредствено ръководят предприятията, заедно с Банката, ще могат успешно да се справят с тази задача.

Намираме за неправилно твърдението, че през отделните тримесечия допуснатите превишения по утвърдените от Министерския съвет кредитни планове са незначителни. Превишение не е допуснато само през II-то тримесечие, докато за I-то тримесечие превишението е 448 млн. лева, за III-то тримесечие – 381 млн. лева и за IV-то тримесечие – 387 млн. лева.

Неизпълнението на Правителствената директива за размера на просрочените заеми I-то тримесечие с 35 млн. лева, II-то тримесечие със 102 млн. лева и III-то тримесечие със 147 млн. лева, показва за все още сериозни недостатъци в работата на предприятието и за това че банковият контрол чрез лева, въпреки подобрен и засилен през 1958 година, не е спомогнал за отстраняването на тези слабости.

В отчета повече се сочат постиженията на Банката и се дава описание на нейната работа. Необходимо е да се изтъкнат допусканите слабости на Банката при провеждане на нейната дейност. Ние смятаме, че все още икономическата работа и банковия контрол чрез лева не са на такова ниво, че да предотвратяват ефикасно сериозните слабости и недостатъци, които съществуват в дейността на предприятието.

Изготвеният доклад е много обемист. Необходимо е да се съкращат.

ЗАПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЦЪРЖАННАТА ПЛНОВА КОМИСИЯ: Атанасов

Отпечатано в 2 екз.
1 екз. за ЕНБ
2 екз. за пов.архива
Изготвил: Ж. Йорданов
Написала: Данкова
К.№ 148/7.V.1959 год.

валутно счетоводство

Поверително

№ 10-1120

С В Е Д Е Н И Е

за остатъците към 31.XII.1959 година по сметките на
Валутното управление /към годишния отчет на БНБ-1959 г./

С м е т к и	В хиляди лева	
	Остатъци - лева	
	Актив	Масив
Разчети с държавата по външни кредити		
Чуждестранни банкноти	2.059.239	89.685
Чужд.кореспонденти-представени кредити на държавата ...	2.150	-
-"-	-	2.059.239
-"-	89.685	-
-"-	165.405	312.547
-"-	64.981	631.610
-"-	9.628	215
-"-	75.776	51.847
текущи сметки в чужда валута	446.756	12.902
Други сметки	15.092	39.748
Всичко:	2.928.712	3.197.793

София, 17 май 1960 г.

/ ГЛ.СЧЕТОВОДИТЕЛ:

П. Томов
П. Томов

Написани 2 екз.

1 за Министерския съвет
1 за службата

№ 480/17.V.1960 г.

ПРЕПИС:

ГОДИШЕН БАЛАНС

на 31 ДЕКЕМВРИ 1959 ГОД.

№ 15

ПАСИВ

АКТИВ

	Суми		Суми
III. Разплащания с М-вото на финансите за монети в обръщение	89 944 263 40	I. Фондове на банката	1 437 144 725 50
IV. Парични средства	49 073 391 50	II. Банкноти в обръщение	9 015 585 675 50
V. Съкъщоцени метали	163 162 261 10	III. Разплащания с М-вото на финансите за монети в обръщение	34 385 828 40
VI. Чужда валута и разплащания по чуждестр. операции	2 928 712 070 59	VI. Чужда валута и разплащания по чуждестранни операции	3 800 897 774 93
VII. Краткосрочни кредити на държ. и кооперативни предприятия	13 952 009 314 21	VII. Разплащателни сметки на държавни и кооперативни предприятия	2 112 080 149 93
VIII. Краткосрочни заеми на частни стопани и членове на ТКЗС	"	X. Акредитиви и др. разплащателни операции	24 570 151 52
XII. Разплащания с държавния бюджет и бюджетните учреждения	3 036 083 50	XI. Финансиране на основния ремонт	157 983 405 40
XIII. Разплащания с банкови учреждения	344 289 378 66	XII. Разплащания с държавния бюджет и бюджетните учреждения	4 011 739 466 79
XIV. Разни дебитори	2 670 967 70	XIII. Разплащания с банкови учреждения	3 302 860 385 71
XV. Съучастия	"	XIV. Разни кредитори	97 415 920 91
XVI. Текущи сметки на организации и др.	100 382 878 699 85	XVI. Текущи сметки на организации и др.	536 454 425 69
XVIII. Междуклонови разплащания	"	XVII. Разплащания по странични средства	319 186 478 00
XIX. Сметки на стопански предприятия на банката	166 344 410 50	XVIII. Междуклонови разплащания	101 368 399 614 55
XX. Основни средства	10 203 731 23	XXI. Корективни сметки	54 310 987 43
XXII. Сметки по капитални вложения на банката	69 315 751 28	XXII. Сметки по капитални вложения на банката	"
XXIV. Ликвидационни заеми и сметки	"	XXIV. Ликвидационни заеми и сметки	"
XXV. Резултатни сметки	4 679 746 07	XXV. Резултатни сметки	173 141 821 25
XXVI. Други активни сметки		XXVI. Други пасивни сметки	"
Всичко	119 058 043 788 55	Всичко	119 058 043 788 55
Задбалансови сметки	10 186 442 501 10	Задбалансови сметки	10 186 442 501 10
А всичко	129 244 486 289 95	А всичко	129 244 486 289 95

София, 28 ЯНУАРИ

1959 г.

2739-ТД-1959

Проверил ст. счетоводител:

(М. М. Чакалов)

Главен счетоводител:

(Стоян)

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		Остатъци	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	А. Балансови сметки				
	I. Фондове на банката				
1	Уставен фонд	-	800 000 000,00	-	800 000 000,00
2	Резервен фонд	783 709,90	583 366 782,91	-	522 981 073,23
3	Фонд за основните средства	4 811 733,49	99 199 093,39	-	94 947 319,90
4	Фонд амортизации	3 313 693,19	12 727 294,89	-	9 413 601,14
5	Специални фондове	503 180,00	10 705 911,23	-	10 203 731,23
	II. Банкноти в обръщение				
7	Банкноти в обръщение	15 166 697 859,90	17 182 443 939,00	-	3 013 585 675,90
	III. Разплащания с м-во на финансите за монети в обръщение				
8	Монети в обръщение	6 993 197,40	40 936 385,80	-	3 4 389 328,40
	IV. Парични средства				
11	Каса	45 297 183 643,76	45 288 110 250,16	49 073 391,58	-
	V. Съкъпченни метали				
14	Съкъпченни метали	184 099 946,06	937 684,96	183 162 261,10	-
	VI. Чужда валута и разплащания по чуждестранни операции				
15	Чуждестранни банкноти	11 877 487,27	9 727 231,14	3 150 296,13	-
16	Текущи сметки в чужда валута	3 840 386 140,19	836 979 529,81	2 909 994 467,74	102 586 956,37
17	Чуждестранни кореспонд. в чужда валута	5 460 293 094,32	8 134 194 294,40	329 698 950,13	3 003 360 180,21
18	Чуждестранни кореспонденти в лева	284 981 797,95	260 693 398,85	75 776 007,71	51 647 608,61
19	Неизплатени чуждестранни преводи	13 287 950,68	26 063 590,05	-	13 779 647,37
20	Чуждестранни акредитиви — износ	55 364 095,69	66 243 583,74	-	10 879 488,09
21	Чуждестранни акредитиви — внос	103 819 716,48	90 487 327,64	15 092 388,84	-
22	Чуждестранни акредитиви	90 487 327,64	103 819 716,48	-	15 092 388,84
23	Текущи сметки — местни лева	1 912 569,93	4 668 375,31	-	3 159 609,93
	VII. Краткосрочни кредити и разплащателни операции				
30	Предп. на М-вото на Разплащ. с/ки	206 756 240,99	206 756 240,99	-	-
31	просветата и културата Заемни „	243 760 060,89	243 760 060,89	-	-
34	Предприятия от промишлеността Разплащ. с/ки	37 009 616 952,91	38 413 877 670,76	-	608 360 718,93
35	Заемни „	34 019 606 899,93	28 595 674 447,70	3 423 932 447,83	-
	Пренос	142 234 043 432,36	140 912 893 100,36	6 517 424 494,46	7 896 374 122,46

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		Остатъци	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос . .	3 422 234 043 432 36	3 422 234 043 432 36	8 617 424 434 46	7 286 274 122 46
36	Предпр. на м-вото на леката промишленост . .	3 068 030 686 81	3 068 030 686 81	-	-
37	Разплащ. с/ки	3 144 002 901 96	3 144 002 901 96	-	-
	Заемни „	1 988 320 497 10	1 988 320 497 10	-	63-161 892 46
38	Предприятия от селското стопанство . .	3 970 795 874 90	3 970 795 874 90	1 384 986 032 01	1 384 986 032 01
39	Разплащ. с/ки	773 870 145 05	773 870 145 05	-	-
	Заемни „	1 903 382 594 93	1 903 382 594 93	-	-
40	Предпр. на М-вото на електрификацията и водното стопанство . .	8 681 700 662 32	8 681 700 662 32	-	673 707 094 37
41	Разплащ. с/ки	88 744 921 920 58	88 744 921 920 58	79 808 640 640 94	7 939 943 900 34
	Заемни „	968 119 197 62	968 119 197 62	-	-
48	Предпр. на М-вото на хран. промишленост . .	6 838 102 722 78	6 838 102 722 78	-	-
49	Разплащ. с/ки	7 599 015 479 64	7 599 015 479 64	-	-
	Заемни „	1 396 206 624 30	1 396 206 624 30	100 552 350 29	110 845 726 47
50	Предприятия от търговията и изкупуването . .	148 923 383 91	148 923 383 91	-	-
51	Разплащ. с/ки	64 170 811 47	64 170 811 47	-	-
	Заемни „	37 149 381 12	37 149 381 12	-	-
54	Предпр. на М-вото на народната отбрана . .	4 141 500 50	4 141 500 50	-	-
55	Разплащ. с/ки	1 760 151 211 32	1 760 151 211 32	-	-
	Заемни „	9 512 920 854 67	9 512 920 854 67	-	-
60	Кооперации към Ц. К. С.	766 218 886 89	766 218 886 89	-	-
61	Разплащ. с/ки	8 134 326 546 98	8 134 326 546 98	-	-
62	Заемни „	1 017 006 102 08	1 017 006 102 08	-	-
63	Кооперации към Ц. С. Т. П. К.	869 135 351 13	869 135 351 13	-	-
64	Разплащ. с/ки	12 263 449 029 71	12 263 449 029 71	-	603 993 912 97
65	Заемни „	2 879 891 141 99	2 879 891 141 99	784 413 932 69	-
	Разплащ. с/ки	1 066 306 014 95	1 066 306 014 95	-	53 072 843 81
66	Заемни „	46 976 488 02	46 976 488 02	44 920 397 01	-
67	Разни предприятия . .	66 845 259 18	66 845 259 18	8 156 090 81	-
	Разплащ. с/ки	350 084 99	350 084 99	-	-
68	Заемни „	-	-	-	-
69	Спомаг. стоп. на предпр. при всички М-ва и ведом.	66 845 259 18	66 845 259 18	-	-
70	Заемни „	350 084 99	350 084 99	-	-
	Разплащ. на предприятия по прихвашания .	-	-	-	-
72	Разплащ. с/ки	974 462 632 30	974 462 632 30	-	-
73	Заемни „	670 269 971 14	670 269 971 14	-	-
	VII-a. Краткосрочни заеми на частни стопани и членове на ТКЗС	-	-	-	-
76	Заеми на частни стопани	3 207 10	3 207 10	-	-
77	Заеми на членове на ТКЗС	220 00	220 00	-	-
	VIII. Просрочени вземания	-	-	-	-
81	Просрочени заеми	10 941 194 107 67	10 941 194 107 67	417 443 615 94	-
82	Съдебни вземания	39 340 617 99	39 340 617 99	39 081 084 64	-
	Пренос . .	315 387 970 904 34	306 392 698 437 00	17 594 626 021 42	9 600 093 954 16

№ на сметка	Наименование на сметката	Обороти		Остатъци	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос .	319 387 270 004 50	306 933 698 457 08	17 394 626 021 42	3 800 053 934 16
	X. Акредитиви и др. разплащателни операции				
86	Издадени акредитиви	461 907 975 47	477 053 846 85	-	19 246 971 58
87	Особени сметки	444 676 526 87	467 427 062 10	-	2 790 535 23
88	Плащания чрез лимит. чек. книжки .	449 857 962 56	459 028 450 53	-	6 171 187 97
89	Акцептириани чекове	45 478 717 30	45 880 853 74	-	402 136 34
90	Неизплатени преводи	457 305 107 19	454 269 024 19	3 036 083 04	-
	XI. Финансираие на основния ремонт				
91	Амортизационни отчисления на предпр.	1 429 079 934 39	1 563 963 400 79	-	137 983 406 60
	XII. Разплащания с държавния бюджет и бюджетните учреждения				
92	Приходи по републиканския бюджет .	46 935 018 112 00	47 443 342 450 40	-	908 324 338 30
93	Разходи по републиканския бюджет .	39 903 397 034 61	39 903 397 034 61	-	-
94	Средства на местните бюджети . . .	19 833 333 752 40	20 098 580 635 32	-	263 197 182 92
95	Разпр. прих. по бюджета на републиката	10 632 304 925 01	10 632 304 925 01	-	-
96	Текущи с/ки на учреж. по републ. бюджети	8 070 196 796 49	8 395 983 958 48	-	325 786 931 97
97	Текущи с/ки на учреж. по местни бюджети	691 126 303 91	849 475 804 75	-	198 349 500 94
99	Преоценка по паричната реформа 1952 г.	1 443 360 00	9 397 529 279 68	-	2 356 081 912 68
	XIII. Разплащания с банкови учреждения				
100	Българска инвестиционна банка . . .	19 073 600 339 07	16 692 504 634 76	-	1 618 904 095 69
101	Държавна спестовна каса	9 407 635 930 88	6 300 308 585 90	-	1 399 674 646 02
102	Държ. застрахователен институт . . .	199 753 036 68	491 024 680 68	-	291 289 644 00
	XIV. Дебитори и кредитори				
104	Подотчетни лица	888 183 36	874 404 22	13 779 14	
105	Разни дебитори и кредитори	17 987 939 421 01	17 740 030 350 40	344 275 999 99	97 415 538 01
	XV. Съучастия				
107	Съучастия	2 670 967 72	-	2 670 967 72	-
	XVI. Текущи с/ки на организации и др.				
109	Текущи сметки на профсъюзи	285 769 637 50	341 730 283 87	-	56 021 646 97
110	Текущи сметки на обществ. организации	1 646 364 064 07	1 390 273 834 94	-	343 914 770 87
111	Сметки с централно отчитане	19 659 750 166 94	19 699 750 166 94	-	-
112	Текущи сметки на ведомства на сметно финансирание	10 967 178 739 37	11 103 696 718 48	-	136 316 605 91
	Пренос .	514 963 916 710 98	513 930 379 816 48	17 944 623 490 84	16 911 084 006 78

Наименование на сметката	Обороти		Остатъци	
	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
Пренос	314 963 916 770 98	313 930 373 836 68	17 944 683 450 84	16 911 084 896 78
XVII. Разплащания по странични средства				
Разни средства и фондове със специално предназначение	3 375 310 187 37	4 094 456 666 27	-	319 346 478 90
XVIII. Международни разплащания				
Теглени преводи	90 399 797 114 97	101 757 794 384 52	-	101 397 997 369 35
Получени преводи	379 297 718 525 44	262 078 104 103 95	17 218 608 421 49	-
Записани по извлеченията преводи	371 720 762 472 71	88 037 499 389 97	83 663 263 082 74	-
Неизправени суми по извлеченията	174 432 488 82	173 787 639 00	1 007 195 00	362 349 18
Теглени преводи от предната година	146 008 970 704 39	146 008 970 704 39	-	-
Получени преводи от предната година	16 433 079 649 67	16 433 079 649 67	-	-
Записани по извлеченията преводи от предната година	133 977 512 067 05	133 977 512 067 05	-	-
Неизравнени суми по извлеченията от предната година	11 298 989 96	11 298 989 96	-	-
Документи за връчване чрез уравнителната служба	36 886 310 393 69	36 886 310 393 69	-	-
Уравнителна служба	35 382 086 512 29	39 382 086 512 29	-	-
XX. Основни средства				
Земи	6 271 819 09	6 005 68	6 207 813 41	-
Сгради	110 414 070 76	2 363 880 00	108 031 190 76	-
Стопански инвентар	34 316 881 36	9 231 413 53	32 085 406 03	-
XXI. Корективни сметки				
Изхабяване на основните средства	2 881 471 18	54 278 961 42	-	51 397 090 30
Изхабяване на малоц. и малотр. предмети	244 769 37	3 198 662 50	-	2 935 897 15
XXII. Сметки по капиталните вложения на банката				
Финансиране на лимитни капитал. вложени				
Незавършени лимитни капитал. вложения				
Завършени лимитни капитал. вложения				
Покупки				
Завършени капитал. вложения по наети основни средства				
Разноски за основен ремонт	756 691 41	756 691 41	-	-
Ликвидация на основни средства	29 85	29 85	-	-
Вноски с инвестиц. предназначение	10 705 911 25	503 189 00	10 902 731 23	-
Пренос	1 418 956 781 804 63	1 418 955 639 080 73	118 934 048 931 90	118 932 901 977 60

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		Остатъци	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос .	1 418 956 741 808 63	1 418 893 633 090 73	110 084 048 291 90	110 083 901 977 69
	XXIV. Ликвидационни заеми и сметки				
154	Облигации и съкровищни бонове	34 694 433 92	800 00	34 693 633 92	-
161	Заеми на кооперации без стоково материално покритие	2 360 877 20	1 162 948 11	1 197 939 09	-
164	Ликвидационни заеми на ТКЗС	60 164 110 73	30 283 280 42	29 801 830 33	-
171	Заеми на разни лица	4 247 625 84	703 467 90	3 342 357 94	-
175	Стопански предприятия	48 134 00	48 134 00	-	-
	XXV. Резултатни сметки				
186	Лихви	677 461 937 71	677 461 937 71	-	-
187	Разлика курса от камбиио	10 186 298 05	10 186 298 05	-	-
189	Други доходи	40 751 947 99	40 751 947 99	-	-
189	Други разходи	11 920 749 18	11 920 749 18	-	-
190	Административно управленически разходи	37 373 249 09	37 373 249 09	-	-
191	Суми за минаване в загуба	3 391 991 89	3 391 991 89	-	-
192	Загуби и печалби	405 488 744 75	580 970 556 00	-	175 141 011 25
	XXVI. Други активни и пасивни сметки				
193	Вноски за гаранции	22 322 75	22 322 75	-	-
194	Стопански материали	3 382 567 59	4 616 718 61	1 769 648 94	-
195	Малаценни и малотрайни предмети	3 159 362 90	245 369 37	2 913 997 13	-
196	Разходи за следващи периоди				
197	Приходи за следващи периоди				
	Всичко	1 420 074 035 133 70	1 420 074 035 133 70	110 098 043 788 69	110 098 043 788 69

№ сметка	Наименование на сметките	Обороти		Остатъци		
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	
Б. Задбалансови сметки						
I. Обезпечения						
203	Обезпечения по ликвидационни кредити	13 730 427 04	1 285 559 68	12 444 867 36	-	
204	Залози по ликвидационни кредити	37 831 171 79	799 832 67	37 091 349 12	-	
205	Депозанти на обезпечения	2 049 382 35	41 581 598 63	-	39 536 216 48	
II. Резервни фондове						
208	Банкноти	9 550 730 940 00	8 703 309 640 00	848 440 900 00	-	
209	Монети	15 848 640 00	8 909 600 00	6 932 840 00	-	
210	Банкноти и монети изпратени другаде	1 960 397 420 00	1 960 397 420 00	-	-	
211	Банкноти в банковите клонове	6 951 037 476 00	6 502 319 676 00	448 781 000 00	-	
212	Монети в банковите клонове	15 701 640 00	12 796 869 00	3 804 779 00	-	
213	Резервни фондове на път	906 843 120 00	906 843 120 00	-	-	
214	Банкноти в главната каса	429 016 400 00	339 269 600 00	89 746 800 00	-	
215	Монети в главната каса	14 020 140 00	8 645 640 00	9 374 500 00	-	
216	Неотворени пратки с банкноти и монети	479 470 500 00	452 828 500 00	26 642 200 00	-	
217	Негодни банкноти за унищожение	263 103 944 00	233 768 398 90	49 341 989 90	-	
218	БНБ за банкноти и монети	14 856 734 594 90	16 314 659 799 00	-	1 478 109 400 90	
219	Банкноти получени от печатницата	3 263 923 519 90	233 768 398 90	3 029 739 161 00	-	
220	Монети получени от М-во на финансите	46 695 568 40	1 000 00	46 694 568 40	-	
221	Главна каса за банкноти и монети	233 769 398 90	3 310 319 087 90	-	3 076 449 729 40	
III. Документи за инкасо						
226	Разплащ. документи изпратени за инкасо	60 916 097 349 84	59 719 674 261 17	1 196 385 084 67	-	
227	Разплащ. документи подлежащи на инкасо	11 918 447 979 91	11 518 447 975 91	-	-	
228	Разплащателни документи просрочени	16 662 175 767 68	16 483 949 493 28	178 626 269 40	-	
229	Разплащателни документи с отказан акцепт	310 478 010 07	310 478 010 07	-	-	
230	Други документи за инкасо у нас	269 303 16	269 303 16	-	-	
231	Други документи за инкасо другаде	55 012 315 61	42 809 154 70	12 203 160 91	-	
232	Документи изпратени за инкасо в чужбина	259 814 404 01	240 587 765 98	19 206 638 03	-	
233	Документи получени за инкасо от чужбина	128 669 864 70	116 149 374 70	6 920 490 00	-	
234	Седанти	86 489 964 362 99	87 902 984 006 00	-	1 413 019 643 01	
Пренос .		215 269 646 792 69	215 269 648 792 69	6 007 110 989 39	6 007 110 989 39	

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		Остатъци	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	819 265 649 793 09	819 265 649 793 09	6 007 110 989 39	6 007 110 989 39
	IV. Ценности за хранение				
237	Депозити за пазене	66 426 397 78	388 399 39	66 138 088 43	-
238	Депозанти	288 339 39	66 426 397 78	-	66 138 088 43
	V. Държавни ценни материали за отчитане				
239	Държавни ценни материали	364 324 059 94	170 762 570 86	193 961 489 68	-
240	Държавно хранилище	170 762 570 86	364 324 059 94	-	193 961 489 68
	VI. Акредитиви и гаранции				
241	Открити акредитиви	474 740 631 29	468 287 793 39	6 460 898 04	-
242	Дълъгници по гаранции	2 200 00	-	2 200 00	-
243	Гаранции и акредитиви	468 287 793 39	474 750 631 29	-	6 463 098 04
	VII. Държавни бюджетни кредити				
244	Кредити по републиканския бюджет	20 052 406 578 08	20 052 406 578 08	-	-
246	Държавата за кредити по републ. бюджет	19 878 783 031 32	19 878 782 031 32	-	-
	IX. Разни				
255	Разни активни статистически сметки	5 960 973 139 50	1 670 399 899 75	3 890 177 959 77	-
256	Разни пасивни статистически сметки	1 679 495 349 36	5 569 664 309 13	-	3 890 177 959 77
	X. Вземания и задължения на държавата поети за ликвидация от БНБ				
265	Задължения към погасителната каса	1 894 429 37	1 008 839 14	886 254 33	-
266	Задълж. по заеми от заема на бежанците	903 439 02	530 599 82	372 933 80	-
267	Задълж. по заеми за икономичен строеж	393 365 86	132 633 71	196 311 55	-
268	Задълж. по заеми на новобрачни двойки	946 177 73	361 972 03	384 904 80	-
269	Държавата от вземания и задължения за ликвидиране от БНБ	3 965 728 57	26 956 704 16	-	32 990 975 19
270	Заеми на тютюнотърговци	25 062 779 60	2 036 431 78	21 026 347 05	-
271	Заеми на заселници в Беломорието	24 913 56	-	24 933 56	-
	Всичко	263 932 664 111 09	263 932 664 111 09	10 186 449 501 10	10 186 449 501 10

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА –

Централно управление - София

ГОДИШНА РАВНОСМЕТКА

за печалбите и загубите на 31 декември 1959 година

ЗАГУБИ

ОБЯСНЕНИЕ	СУМА		ОБЯСНЕНИЕ		СУМА		Обща сума
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	
I. Адм. управленчески разходи:							
Заплати и др. възнаграждения (§ 1)	1174703041		I. Лихви от заеми и ценни книжа		28511383853		
Прибавки към заплатата (§ 2)	5194809 -		Лихви от краткосрочни заеми		2100969916		
Венчест. разходи (§ § 3, 4, 6, 7, 9, 11, 13 и 15)	849944516		Лихви от просрочени заеми		139198651		
Разни (§ 18)	23699825		Лихви от стълбни вземания		33752119		
II. Лихви по разплащателни и текущи сметки	6549916208		Лихви от пънни книжа и дивиденди от съучастия		81729619		
Лихви на Държ. спестовна каса	54418351		Лихви от чуждестранни кореспонденти		18615684	31519149965	
" "	948651285		Лихви от разни				
Лихви на Б. инвестиционна банка	348293946		II. Други доходи				
Лихви по влог на фондове и разни срд. със специ. предназначение	1881564814		Наеми от покрити имоти		30689395		
Лихви по разплащателни сметки	395986129		Наеми от неизкорити имоти		4462 -		
Лихви по тек. съги на профсоюзи и общ. организации	153791640		Комисионни от преводи		113042231		
Лихви по тек. съги на ТКЗС	38515349311925902236		Комисионни от инкас		16108022		
Лихви на разни			Комисионни от акредитиви		17262166		
III. Други разходи			Комисионни от ценности		404134		
Комисионни на чуждестр. кореспонд.	12004114		Комисионни от разни		63903842		
Порто	5820646		Порто		55019256		
Разни извънбюджетни разходи	628696306		* Разни доходи		215842534		
Амортиз. отчисления за извъстанова- ване	232540939		Комисионни от чужди валути		34222000106		
Амортиз. отчисления за основен ре- монт	93546044		Събрани губи за нарушаване правилата по документооборота		20644201	4015265123	
IV. Курсова разлика и други от разлика курса от камбъо			III. Курсова разлика и други от девизни операции				
от извънни операции			Разлика курса от камбъо		880412404	880412404	
V. Суми за мита на залуба			IV. Разни				
Нестъбираеми вземания	32834151		Лихви от ДСБ		86991556		
Други	6199726		Лихви от ГДЧБ		18318548		
VI. Разни			Сума от залубите, хлонове		4022436549	4022436549	
Банкови чекове	1536914404215369144701		Газета „Известия“ обущата пистолет и засула		1751418112514181125		
Сума печалба	1251418112514181125						
Всичко	580570556 -						

Гл. счетоводител:
Ст. счетоводител:

Фонд № ..... опис № ..... а. с. № ..... съдърж. ....

104 59
Мениджмент и маркетинг
(стопан)

номерирани листа.

С индекс са лист № .....

Неизползвани са лист № № .....

Особености .....

22. IV. 1973 г.
(дата)

Съставил:

(подпись)

София